
Dr. Hajós Béla budapesti (V. Bálvány-utca 13) közjegyző a hagyatéki ügyekben jártas közjegyzőjelöltet és gyakorlott segédet keres. Német nyelvben jártasak előnyben.

Dr. Demkó Pál makói kir. közjegyző a hagyatéki ügyek önálló tárgyalására jogosított helyettes esetleg jelöltet keres.

Közjegyzősegéd vagy jelölt felvétetik egyik bácsmegyei (városban) közjegyzői hivatalban. A német nyelv tudása és teljes tkvi. jártasság feltétlenül szükséges. Csak pontos, megbízható és teljes munkaképességgel bíró egyén alkalmazható, aki ezenfelül a járásbíróági hites német tolmácsi állást is elnyerheti, ha arra kellő képességgel bír. Ajánlatok „Bácska” jelíge alatt a kiadó-hivatalba küldendők.

Közjegyzői irodavezető-segéd, hadmentes, 41 éves, róm. katolikus, két gyermekkel, 12 éves közjegyzői irodai gyakorlattal, elsőrendű bizonyítványokkal, magyar, német és tót nyelvtudással, állandó alkalmazást keres, esetleg a fővárosban is május 1-ére. Czim: Közjegyzői irodavezető Malaczká, Pestmegye.

Dregan János szászsebesi kir. közjegyző a hagyatéki ügyekben jártás segédet esetleg írnokot keres. A román nyelv tudása szükséges.

Közjegyzőhelyettes, ki a német és szerb nyelvet is érti, öt évi gyakorlattal (nyugalmazott bíró) állást óhajti változtatni. Megkeresések IX., Üllői-út 95 II. 53. alá kéretnek.

311.952 9
XXI. évfolyam. Budapest, 1918. ápril—június 4, 5, 6. sz.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

FOLYÓIRAT A PERENKÍVÜLI TÖRVÉNYKEZÉS
ÉS A KÖZJEGYZŐI GYAKORLAT SZÁMÁRA.

Felölő szerkesztő:

DR. HOLITSCHER SZIGFRID

budapesti kir. közjegyző.

KIADJA

A MAGYARORSZÁGI KIR. KÖZJEGYZŐK ORSZÁGOS EGYESÜLETE.

Megjelenik havonként egyszer

BUDAPEST, 1918.

KÁROLYI ÖYÖRGY KÖ- ÉS KÖNYVNYOMDÁJA

V., Arany János-utca 1.

A kalocsai kir. közjegyző jelöltet vagy gyakorlottt segédet keres.

Dr. Holitscher Szigfrid budapesti kir. közjegyző-mielőbbi belépésre állandó közjegyző-helyettest keres. Közjegyzői praxis és a német nyelv bírása kívánatos. Díjazás megállapodás szerint. Írásbeli ajánlatok megfelelő adatokkal nevezett kir. közjegyző címére (Budapest, VI., Andrásy-ut 1.) küldendők.

Dr. Hulin Gábor kiskőrösi kir. közjegyző gyakorlott segédet keres.

Dr. Kovaliczky Elek sátoraljaújhegyi kir. közjegyző, a kassai kir. közjegyzői kamara elnöke állandó alkalmazásra helyettest keres; a tót és a német nyelv bírása kívánatos.

Dr. Hits Károly, trencséni kir. közjegyző a tót és német nyelvben jártas helyettest mielőbbi belépésre keres. Ajánlatok hozzá intézendők, fizetési igények megjelölendők.

Dr. Kőrössi Bertalan pozsonyi kir. közjegyző a német nyelvben jártas helyettest, esetleg jelöltet keres.

Dr. Plihál Viktor nagykanizsai kir. közjegyző a hagyatéki ügyek önálló tárgyalására jogosított közjegyzőjelöltet keres.

A dunaszerdahelyi kir. közjegyző jelöltet, esetleg megfelelő gyakorlattal bíró segédet keres.

KIR. KÖZJEGYZŐK KÖZLÖNYE

Folyóirat a perenkívüli törvénykezés és a közjegyzői gyakorlat számára.

ELŐFIZETÉSI ÁR: Egész évre . . . 14 kor. Félévre . . . 7 "	Felolós szerkesztő: Dr. HOLITSCHER SZIGFRID budapesti kir. közjegyző.	Szerkesztőség és kiadó: = hivatal = Budapest, VI., Andrásy-út 1
--	---	---

Tartalom: Szociális reformok. — A vagyonátruházási ügyekről szóló törvényjavaslat. — Az új közjegyzői díjszabás. — Felsőbírószági határozatok. — Közlemények.

Szociális reformok

Írta: **Dr. Lipcsey Péter**, egri közjegyző.

(Mutatvány szerzőnek e címen megjelent tanulmányából.)

Az új öröklési eljárás.

a) Az öröklési eljárás főcélja a tulajdonjogrendezés.

Az 1894: XVI. t.-cz. pedig ezt nem biztosítja.

b) Az 1894: XVI. t.-cz. kinövéseit le kell nyesegetni.

Pl. a 62. § megköveteli, hogy azon örökös osztályrésze, — ki a második idézésre nem jelent meg, — vagy bírói letébe helyezendő, ha pedig erre nem alkalmas, az a gyámhatóság által kivérendő gondnok által kezelendő.

Ez a törvény világos lévédeése s a gyakorlatban sohasem alkalmazzuk.

Meg is köszönné az örökös, ha ezt tennénk, ő bent ül a vagyonban, mely az ipso jure örökösödés elvénél fogva az övé s csak azért, mert nem jelent meg a tárgyaláson, gondnokot küldének a nyakára.

c) Végrendeleteknél különbséget kell tenni a visszavont magánvégrendelet és közokiratban visszavont közzérendelt közt.

Ez ellenkező esetben a magánvégrendelet előnyére szolgál, mert ha a magánvégrendeletet a végrendelező összetépi, akkor nincs végrendelet s így az ki sem hirdethető. A közvégrendelet, ha közokiratban vonatik is vissza, össze nem tételhető, tehát az kihirdetendő bármelyik fél kérelmére; ez megszűntetendő.

Tapasztaltam, hogy egyesek valóssággal maniákus végrendelezők s utóbb ép azért vonják vissza előbb tett végrendeletüket, mert azt megbánták; szándékuk változtával ki is fejezik sokszor, hogy az előbbi végrendeletük titokban maradjon, mert abban esetleg olyan rokont bántottak meg, kinek utóbb megbocsájtottak stb. így a lelki motívumok is azt kívánják, hogy az ilyen visszavont végrendelet titokban maradjon. Azok kihirdetése tehát nemcsak büntetés a maniákus végrendelezőkre, de a közjegyzői titkosságot is lerontja, mert egy megsemmisített, tehát nem létező végrendeletet hoz nyilvánosságra.

d) A kir. közjegyzőnek nagy felelőssége mellett jogot kellene adni, hogy a megkeresését nem teljesítők ellen közvetlen eljárás-szon. Ezt a jogot nem lehet a közjegyző kezéből kiadni, mert ellenkező esetben a közjegyző először jelentse föl a mulasztót. Hová fog ez vezetni? A járásbíró-ság a följelentést megvizsgálja s vagy kiszabja a bírságot, vagy nem. Ebből nem kérünk. Magunkért szívesen felelünk, de másért nem vállaljuk; följelentésekkel nem tölthetjük el a drága időt, hisz a bíróság sem bír az előjárás-szággal. Én a halálesszefivelés s az öröklési eljárás megindítása körüli intézkedést most még nem is venném el a bíróságtól, mert a háború ép az öröklési eljárásban egész új körülményeket vetett föl. Így is sok tévedés merülhet föl, többek közt a hősi halált haltak hagyatékánál; pedig négy szem többet meglát, mint kettő.

Az öröklési eljárás ideiglenes reformjára azonban föltétlenül szükség van, ez pár §-al keresztülvihető; de össze kell kapcsolni a tkvi rendtartás s a czégügy reformjával.

Mindezeket azonban azonnal munkába kell venni, nem lehet vele várni sem a telekkönyvi rendtartás, sem az öröklési eljárás, sem a magánjog végeleges reformjág.

Az igazságügyi minister úrnál ismertetett reformterveim czélja:

- Az eljárások egyszerűsítése.
- A népnek közelebb hozása az ügyeiket intéző hiteles személyhez s a telekkönyvhez.
- A kincstár jogos érdekének egyszerű és biztos megvédése.

d) A háborúban önhibájukon kívül, legnagyobbrészt vitézi harczteri munkálkodás miatt tönkrement jogászok részére tisztességes megélhetési mód biztosítása az ugyanis nagyon megterhelt kincstár anyagi támogatásának igénybevétele nélkül.

e) Tulajdonjogrendezés egyszerűsítése s biztossá tétele.

f) A bíróságok tehermentesítése.

g) Az öröklési eljárásban máris előfordult tévedéseknek, melyek harczteri katonáinkra teljesen tragikusak, kiküszöbölése.

h) A hiteles személyek hatáskörének históriai alapon való tágtítása.

Előterjesztésemet úgy a pénzügyi hatósággal, mint a járás-bíró-szággal megbeszéltem. Ez discussio tárgya volt köztünk s mindegyik helyeselte, jónak találta azt.

Tehát pénzügygyel, tkvel, hogy ügygyel s általán peres és perenkívüli ügyekkel foglalkozó jogászokkal tárgyaltam azt meg s véleményüket előterjesztésem mellékleteként fölküldtem 1917. április havában az igazságügyi minister úrhoz.

A hagyatéki ingatlanok becslje.

Az 1916. XXVII. t.-cz. 4. §-a jogot ad a kir. pénzügyigazgató-szágnak az ingatlan értékének hatósági szakértői becslés utján való megállapítását követelni, ha az ingatlan értéke a helyi forgalom értékénél szembe-tűnően csekélyebb; de az ilyen becslésnél a félnek joga van saját költségén ellenőrző szakértőt alkalmazni.

Köteles a pénzügyigazgatóság előzőleg a féllel az érték megállapítására nézve egyességet megkísérlni a 10. § értelmében, a becslés költsége a kincstárt terheli, ha az ingatlan értéke 5000 K-t meg nem halad, vagy ha meghaladja is, de az eredeti becs-értéket 10%-nál többel nem haladja túl.

Czélja volt a törvénynek a visszaélések kiküszöbölése, miután a minimális érték oly kicsiny, hogy azok meg sem közelitik a tényleges értéket; ugyanis több hagyaték-nál tapasztaltam, miként a minimális érték a forgalmi (nem háborús) értéknek 10-ed részét sem teszi.

A kincstár nem éri el czélját.

Először egyességet kísérel meg s csak azután becsüllet, ez csak a kincstár tekintélyének árt.

A kincstár följánja az egyességet, a fél nem megy bele.

a) A kincstár vagy abbahagyja az egész dolgot s akkor meghátrál,

b) vagy szakértői becslést eszközöltet, ez esetben is föltétlenül a rövidebbet huzza, mivel a fél ellenőrző szakértőről gondoskodik, ki eloquenciájával, magas tudásával, beszerzett bizonyítékaival teljesen irányítani fogja a becslést. A kincstár szakértője a községi előjáróság egy tagja, tehát falun a jegyző lesz; ugyanaz, ki már egyszer megbecsülte az ingatlant, vagy más, de ki a jegyzővel együtt van az előjáróságban. Igaz, hogy forgalmi értéknek az előző évekeni forgalom vendőm alapul, de nem lehet még középszámítást sem tenni, mert minden föld más és így tovább. Képzeltető, hogy a kincstár szakértője meg akar és meg tud küzdeni az ellenőrző szakértővel; magára haragítja, ellenségévé teszi faluja népét.

Az eljárás komplikált, eredménye legtöbb esetben az, hogy a kincstár nemcsak blamizozza magát, de még becslési költséget is fizet.

Továbbá tömértelen munkát ad a pénzügyi hatóságoknak. Eredménye tehát az lesz, hogy a pénzügyigazgatóságok nem fognak törvényadta jogokkal élni s így az ingatlan értéke továbbra is 10-edét fogja tenni a forgalmi értéknek.

Ezen segíteni kell.

Az ingatlanokat már a leltározásnál forgalmi értékükben kell fölvenni s az ingatlanok leltározását a kir. közjegyzőkre kell bízni.

A jegyzők túl vannak halmozva munkával, nekik a hagyaték a legmellékesebb foglalkozás.

A kir. közjegyzőnek segítő eszközei:

a) Az adó és értékbizonylat.

b) Az általa tárgyalt más hagyatékoknál és az általa készített okiratoknál szerzett bőséges tapasztalat.

c) Az adóhivatalok által vezetett s a kir. közjegyzőknek megküldendő s az ingatlanok forgalmáról szóló értékkimutatások.

A személye iránti határtalan bizalom, melylyel még a becsléseknél sem fog visszaélni s mégis meg fogja közelíteni a forgalmi értéket.

Újra toldozzák az illetéki törvényt, emelik a kulcsot, pedig az igazságtalan s egyenlőtlen lesz; mert ingatlanl hiába emelik, ha az érték a régi marad; az értékpapírnál és pénznél pedig igen magas lesz és aránytalan.

Az öröklési bizonyítványok eltörlése s az öröklési eljárás azonnali megindítása.

a) Az 1894: XVI. t.-cz. 4. §-a szerint öröklési eljárás az ingatlanl kötelező, de facto mégsem az; mert öröklési bizonyítvány kérésénél csekélyebb értékű s jobbára zavaros tulajdonjogrendezést igénylő ingatlant a felek a hagyatékbl egyszerűen lehagnak; így tehát ez továbbra is rendezetlen marad s az öröklési eljárás célját, a tulajdonjogrendezést el nem éri.

b) A három havi fölösleges scontrótartástól a bíróság meg szabadul.

c) Az öröklési eljárás gyorsabb lesz.

d) A felek szabadsága korlátozva nincs, mert közérdek áll előtérben s ott egyéni szabadságról szó sem lehet.

Nálam az öröklési bizonyítvány régen meghált: kerületem lakossága ezzel a joggal nem él, mert a tárgyalást jobbnak s gyorsabbnak tartja.

Hagyatékátadó végzések.

Az átadó végzések ellentétben állnak egész jogrendszerünkkel s azt az abszolút korszak maradványának s az osztrák jog kéretlen örökségének ítélem; ehelyett tanusítványokat állítanak be a törvénybe, melyeket a kir. közjegyzők állítanak ki.

A bírót azon munkától is meg kell szabadítani, amit az 1912: VII. t.-cz. 29. és 30. §-a nála hagyott. Én őt tényleg meg is szabadítottam s ez kitünően bevált, az eljárás gyorsabb lett s a bírót nem foglalja el.

Tulajdonjogrendezés.

Az 1894: XVI. t.-cz. a tulajdonjogrendezést nehézkessé teszi. Tényleges birtoklás alapján körülményes és sok esetben czéira sem vezet. Ezt egyszerűvé és biztosabbá kell tenni.

Erre nézve a legegyszerűbb megoldás, ha a kir. közjegyző a tkvi tulajdonost oly figyelmeztetéssel hívja meg a tárgyalásra, hogyha vagy azon meg nem jelenik, vagy pedig akár a vétiven, akár a kir. közjegyzőhöz intézendő bélyegmentes beadványban a tulajdonjogrendezésnek ellent nem mond, beleegyezőnek fog tekintetni. (Pl. a fizetési meghagyás). Ez a legegyszerűbb tulajdonjogrendezés, de a legbiztosabb is. Az ilyen meghívások kézbesítését

nem bízám a kisbíróra. Ezeket kézbesítse maga a községi jegyző, hívassa be az illető tkvi tulajdonost a községházára, olvassa föl és magyarázza meg neki s mindezeket a kézbesítési iven aláírásával s a község pecsétjével igazolja.

Papi hagyatékok.

Végrendelet mellett elhalt papok hagyatékára az eljárást kötelezővé kell tenni. Most sok esetben semmit sem kell tenni az örökösöknek s így a hagyaték hazaellenes czéla is fölhasználható; a közalapítványi ügygazgatóság tudomást sem vehet róla s így el sem bírálhatja az alapítványokat, melyek tényleg létrejöttek. Ez főként nemzetiségi vidékeken fordul elő; nálam mind tárgyalatik.

Nem elég az 1904. (T. 107) 15. sz. rendelet, mert az csak a végrendelet nélküli elhalt alsóbb papság hagyatékáról szól.

Nem elég az 1883. évi 13249. sz. rendelet, mert az a javadalmas főpapok hagyatékáról szól.

A magyar nemzet iránti kötelessége az állam képviselőjének, hogy az alapítványok fölött a főfelügyeletet gyakorolja; de hogy ezt megtehesse, minden alapítványról tudnia is kell.

A harcztéren hősi halált haltak hagyatéka.

Erre nézve szomorú tapasztalatom van. Több esetben a tárgyaláskor tűnt ki, hogy az állítólagos örökshagyó él. Hány eset lehet olyan, hol csak akkor fog kiderülni ez, mikor a hős hazajön háború után a fogságból s itthon a koldusszegénység várja, mert halottként kezelték, hagyatéka testvéreinek, vagy özvegyének adatott át, kik azt már továbbadták.

Minden katonánál ott van a halálczédulája, de egyik a nyakában, legtöbb a zsebében őrzi. A halott katona jobb ruháját elcseréli az élő a rongyos ruhájával; az élő katona a fogságba jut a halott czédulájával. Magát megértetni nem tudja. A veszteségi lajstromba belekerül az élő katona. Ezen föltétlen segíteni kell. A magyar katona rendszerint beégeti nevét karjába. Bizarrnak tünik ugyan föl, de a tetovirozás a tévedést teljesen kizárja. Mégsem volt még soha, hogy a halott azonosításánál, a foglyok azonosításánál erre az egyetlen biztos jelzésre figyeltek volna. — A tévedéseken segíteni kell a veszteségi lajstrom összeállításánál,

a halálczédulák viselésénél. Végre azáltal, hogy haláleset után hosszabb idő mulva induljon meg a hagyatéki eljárás, kivétel a teljesen biztos haláleset.

Telekönvyi ügyek.

Telekönvyek őrzését, bejegyzéseket, árveréseket, sorrendi tárgyalás tartását, tömegelosztásokat stb., kir. közjegyzőkre kell bízni s a bíróságot mindezekről mentesíteni. Meg kell szüntetni a tkvi. hatóságot, mint bírói szanatoriumot. A telekönvyet közelebb kell vinni a népéhez, hogy könnyen hozzáférhessen, így tehát nagy mértékben decentralizálni kell, ezért a kir. közjegyzői kerületeket úgy kell megállapítani, hogy a környék népe hosszabb utazás nélkül elérhesse; ez csak úgy érhető el, ha a telekönvyi ügyeket intéző kir. közjegyzőségeket decentralizálják, ez pedig csak a hatáskörnek terveim szerinti kiszélesítése által érhető el.

Ezzel a rendezéssel segítünk:

a) A népen, mert közelebb jut jogtudós hiteles személyhez s nem kell tudatlan és sokszor rosszindulatu s felelősségnélküli okiratgyártókhöz fordulnia.

b) A bíróságon, mert megszabadítjuk oly ügyek intézésétől, melyek nem rá tartoznak.

c) Hős katonáink egy részén, mert a közjegyzőségek decentralizálásával elhelyezhetjük őket az állam megterhelése nélkül.

d) Végre csakis ezután vihetjük keresztül a hagyatéki eljárás teljes reformját s elejétől végig a kir. közjegyzőkre bízhatjuk, mert akkor őrizetében vannak a telekönvyek is és mindent előkészítettünk a hagyatéki eljárás helyes reformjára, akkor egy kézben lesz telekönvy s hagyaték, hogy ez mily könnyítés, azt magyarázni nem kell; elég annyi, hogy a hagyatéki eljárás főczéja, a tulajdonjogrendezés teljesen keresztülvihető.

e) A tulajdonjogrendezést másként is könnyebbé tesszük s egyszerűvé. Megjelenik a kir. közjegyzőnél pl. az eladó és vevő; eredménye azonnali tulajdonjogbejegyzés, végzést csak megtagadás esetén, vagy ha postán érkezik, kell hozni.

f) A telekönvyi rendezést magyarrá tesszük. Visszavisszük a helyes történelmi fejlődéshez.

Régen iktatás kellett nemesi jószágnál az adományozáshoz. Az iktató-parancsot a király, vagy nádorispán valamelyik káptalanhoz, vagy levéltáros gyűlekezethez (locus credibilis) leküldötte s

az iktató királyi (nádorispáni) embert megnevezte, ki mellé kiküldetett a káptalanból, vagy levéltáros gyűlkezetből egy személy.

Az ellentmondást már nem az iktatók végezték, hanem hiteles helyen történt. (Georg Illés Honnyi törvények 103., 114., 117. §.)

Az örökvallomások (szerződés) hiteles helyen, vagy hiteles személyek előtt történt (Könyv 526. §)

Hiteles helyek a káptalanok és konventek voltak, kik hiteles pecsét alatt dolgoztak.

Tripartitum I. rész 63. czím szerint az örökbevallásokhoz, melyeket bíró, bizonyítgató, vagy hiteles hely előtt tettek, sem királyi jóváhagyás, sem iktatás nem kellett, de csak a rokonok között. 57. czíme szerint nemesi szerzett vagyonnál ellentmondás nem volt. 66. czíme szerint magszakadás esetén kötött szerződésnél iktatás kellett. II. rész 21. czíme szerint fekvő jószágokba iktatásokat, visszaiktatásokat, határjárást, megintést, bírói végrehajtást hiteles hely bizonyosságával kellett megtenni.

A hiteles helyek helyébe léptek a kir. közjegyzők.

A történelmi fejlődés azt kívánja, hogy részükre ugyanazon jogkör adassék, mint elődeiké volt.

Mivel pedig a hiteles helyek úgy élők közti, mint elhalálozás folytáni birtokváltozásoknál önálló joghatóságok voltak, kell hogy ugyanazok legyenek a kir. közjegyzők.

Ez nem közjegyzői kari érdeke, ez a nép jogos érdeke s a jogbiztonság követelménye. A magyar nép vagyona tealkkönyveinkben van leéve; szükséges, hogy közel legyen hozzá; szükséges, hogy kezelése egyszerű, gyors és biztos legyen. Ugyanez áll a hagyatéki ügyekre is.

Önkénytelenül fölmerül előttem pár kérdés.

Mit fog csinálni a bíróság?

A háború oly sok dolgot függőben hagyott, oly sok új dolgot okozott, hogy azoknak elintézése óriási földadatot ró a bíróságra; azokat tehát a bíróságok a mai rendszer mellett elvégezni képesek nem lehetnek. Mindent el kell követni, hogy tehermentesíttessenek azért, hogy valódi földadataikat teljesíthessék.

Mi lesz a tealkkönyvvezetőkkel?

Ez az intelligens és szorgalmas státusz nélkülözhetetlen az állam óriási földadatai teljesítésénél.

Mi lesz a végrehajtással?

A végrehajtást a polgári bíróság rendeli el; annak csak fogatatosítását végzi a tealkkönyv. Ez tehát a közjegyzőkre nyugodtan bízható.

Mi lesz az ügyvédekkel?

Az ügyvédek egy része közjegyzővé lesz, a többinek megmarad az összes peres és perenkívüli ügy, a tealkkönyvi ügy is. Ők a feleket teljes jogkörrel képviselik továbbra is.

Mi lesz a sorrenddel?

Elsősorban a közjegyzőnek kötelessége, hogy minden tealkkönyvi ügyet még aznap elintézzé, hátraléka nem lehet. Most már a közjegyző naponként ad ki számokat s azt minden tealkkönyvhöz melléklendő külön lapon széljegyezi. A tealkkönyvi irattár anyagá is nagyon mecsökkenne, idővel pedig az egész irattár fölöslegessé válhatik. Mindezeket a gyakorlat mutatja majd meg.

Árverés, sorrendi tárgyalás, vételár fölösztás?

Mindez nagyon könnyen bízható a közjegyzőre, a bíróságok több esetben reabízzák most is.

Mi lesz a biztonságos és felelősséggel?

Előbbivel mi van most? Semmi. Isten csodája, hogy a mai kezelés mellett el nem égnek, el nem vesznek a tealkkönyvek. Közjegyző kezén biztosabb. Most is a legféltettebb kincseket őrzi a létét nehézsége mellett is. A nép iteli meg legjobban, mikor bizalmával megajándékozza. Kötelezettnék a tealkkönyveket vaszekrényben őrízni; megteheti, mert a tealkkönyvek decentralizálása után minden közjegyző tealkkönyvtára tetemesen kevesebből fog állni.

Felelősség közvetlenebb lesz. Elsősorban a közjegyző felel mindenért. Közvetve felelne az állam, de természetesen ép azért a közjegyzők állami ellenőrzés alá is kerülnének. A magyar nép kikövetelheti magának, hogy a perenkívüli egész eljárásban ne kelljen két napi utra befáradni, elvesztegetni a drága időt; közelében legyen úgy a tealkkönyv, mint a hagyatékot intéző személy. Azonfölül elvárhatja, hogy azt meg is értsé. Ez pedig csak úgy érhető el, ha mindezek a kir. közjegyzőkre bíztnak s úgy a tkv., mint a hagyaték megmenekül a bürokratikus czopítól s ezen törvények életbeléptetésével a kir. közjegyzőségek decentralizáltatnak, közelebb vitetnek a néphez.

Úgy magánjogunknak, mint egész perenkívüli eljárásunknak magyar fejlődését megakadályozta az abszolútizmus. Ez hozta létre a tealkkönyvi rendtartást és ez hozta létre az átadó végzéseket is.

Hibája mindkettőnek, hogy egyik sem magyar és hogy intézkedéseiből oly dohos levegő árad ki, mintha kriptából jönne.

Czégügyek.

Czégjegyzék vezetése, őrzése nem bírói functió, ezt is a közjegyzőkre kell bízni.

Közjegyzők munkájának könnyítése.

Vannak oly munkakörök, melyek nem a közjegyzőkhöz tartoznak, részint elavultak.

Ha a közjegyzőket magánjogunk nélkülözhetlen s legfőbb munkásaivá tesszük, kár őket hitelesítési, óvási ügyekkel terhelni. Az óvás fölött a moratoriumus rendelet meghuzta a lélekarangot; megmutatta, hogy teljesen fölösleges, eltörlése tehát csak idő kérdése.

Valószínűnek tartom, hogy a közjegyzők egy része nem akarja a reformokat egész terjedelmükben, melyek mélyreható újításokat tartalmaznak, de arról is meg vagyok győződve, hogyha törvénné válnak, szívesen vállalják a velük járó terhet, továbbá arról is, hogy a nép ezután sem fog csalódnni bennük, mert ő bennük a nép igaz barátot s lelkiismeretes jogi tanácsadót fog birni ezután is.

A vagyonátruházási illethekekről szóló törvényjavaslat.

(Dr Holitscher Szigfrid és dr Róth Zsigmond budapesti kir. közjegyzők felszólalásai a Budapesti Ügyvédi Körben tartott vitán)

I.

Dr Holitscher Szigfrid előadása.

Mindazoknak, akik az illethekegyekkel a gyakorlati életben állandóan foglalkoznak, az előttünk fekvő javaslat nagy szolgálatot tett, amidőn a rendkívüli viszonyok következményeképen az illethekek terén is csak várható volt adóemeléssel legalább összekapcsolta egész illethekjogunk régóta óhajtott reformját és azt, a vagyonátruházási illethekek szabályozásával megkezdve, oly rendszerrel oldotta meg, amely — talán nem maradok egyedül ennek megállapításá-

val, máris könnyebb és gyorsabb eligazodást biztosít a jövőndő, mint az évtizedek óta forgatott jelenlegi összeállítás az eddigi illethekszabályokban.

A vagyonátruházások közül természetesen az öröklés az, amelynek terén egyfelől leginkább nylik alkalom és lehetőség az állami bevételek számottevő növelésére, másfelől tagadhatatlanul legnagyobb szükség van a tényleges illethek alá kerülés biztosítására. Érthető tehát, hogy az öröklési illethekekre vonatkoznak és ebben a két irányban mozognak a javaslat leggyökeresebb újításai, melyek eredménye a polgároknak egy felemelt és progresszív, valóságos öröklési adóval való megterhelése és emellett a haláleset folytán beálló vagyonharamlásba az állami beavatkozás fokozása a kincstár érdeke szempontjából.

Magának a progresszivitásnak jogosultságáról ma, amikor ez a pénzügyi jogi elv az adózás egész vonalán érvényesül és annak már túlhajtásaival is találkozunk, bővebben szólni annyival kevésbé szükséges, mert itt eléggé szerényen jelentkezik, sőt az öröklési illethek kiegészítő részét képező és annál, — miután a bruttó vagyont éri, — rendszerint lényegesebb ingatlan vagyonátruházási illetheknél teljesen mellőzhetik is.

A javaslatnak többi, szintén az öröklési illethek hozadékának emelésére irányuló új rendelkezései közül azonban az egyik és másik nem ilyen vitán felül álló.

I. Így mindenekelőtt szóvá tehető annak a módja, ahogyan a javaslat az örökhagyó életében történt bizonyos ajándékozásokat, magábanvéve helyesen, utóbb öröklési illethek alá kívánja vonni. A javaslat ugyanis, — ha eltekintünk az, ugyan szintén külön kiemelt, de a magánjog szerint úgyszólván öröklési jogcímen alapuló szerzesnek tekintendő és ennélfogva eddig is öröklési illethek alá vont halálesetre szóló ajándékozás esetétől, — az örökhagyó által még életében ajándékozott vagyont két esetben veszi öröklési illethek alá és számítja hozzá éppen a progresszív adókulcs alkalmazhatása végett a megajándékozott egyéb örökségéhez. Az egyik a halál előtti utolsó 3 hónapon belül adott, a másik minden ajándék, mely a megajándékozott örökségébe beszámítandó. Megergedjünk, hogy attól a pusztá véletlentől, hogy az ajándékozó oly rövid időn, mint 3 hónapon belül meghal, egyedül nem tehető függővé az öröklési illethek szedése, ha valóban meg akarjuk akadályozni az öröklési illethekek és a progresszivitásnak az élők közötti vagyon-

átadásokkal való kijátszását. Ámde az, hogy az előre kapott vagyon az öröklésnél beszámítandó-e, egyáltalán nem alkalmas kritériuma az öröklési illeték alá vonásának, mert magánjogunk a beszámítást olyan szűk és az öröklési illeték felszámolásának jogosultságával semmiféle vonatkozásban nem álló korlátok közé szorítja, hogy a szabályozás ezen módja a gyakorlatban egyrészt nem járhat a várt eredménnyel, másrészt teljesen indokolatlan egyenlőtlenségekre kell, hogy vezessen.

Mindenekelőtt kérdéses ugyanis, hogy lesz összeegyeztethető ez a szabály a Curiának közismert azon állandó gyakorlatával, amely szerint az ajándékozásnak már a fogalma és ténye kizárja azt, hogy a törvényes öröklésnél beszámíttassék, mert az ajándékozás eo ipso magában foglalja a betudás elengedését. Továbbá a beszámításról csak a törvényes öröklésnél, csak a leszármazók öröklésénél és csak akkor lehet szó, ha több leszármazó örököl. A javaslat szabálya tehát, hacsak nem konstruáltaik majd a beszámításnak a magánjogtól teljesen eltérő, egyelőre ismeretlen illetékjogi fogalma, — nem lesz alkalmazható, ha az örökhagyó végrendeletileg szabályozza, noha szintén a még életben adottakra való figyelemmel az öröklést és nem lesz különösen alkalmazható, ha *egyetlen* gyermekének vagy ha a gyermektelen örökhagyó *háztársának* adja át még életében akár egész vagyonát. Emellett az ajándékozások kinyomozásának jóformán egyedüli eszköztől szolgáló bejelentési kötelezettséget is illuzoriussá tesz, ha a laikus felől nem tisztán ténybeli, hanem jogi elbírálást feltételező vallomásokra az, éppen a kincstár szempontjából elsősorban megfontolandó nehézségekhez járul azután, hogy viszont az öröklési illetéknek, — minden időhatár és egyéb különböztetés nélkül, — voltaképpen az összes még életben történt lényegesebb ajándékozásokra való kiterjesztése a felekre nézve jelent igazságtalan és sokszor elviselhetetlen adóztatást. Egy felemelt és progresszív örökségi adónak egyedüli jogalapja az *örökléssel emelkedett teherviselési képesség*, az adónak az ugyanakkor kézhez vett vagyonból való beszojgáltatása. Ellenben ellenkezik a jogérzéssel, hogy pl. az a leány, akinek szüleitől kapott 300,000 K hozománya az idők folyamán a férj kezén elveszett, akkor legyen köteles ezután 3% illetéket fizetni, amikor éppen ennek beszámítása folytán mitsem örökölt, vagy abból a 10,000 K-ból, mely neki örökségképen még jutott, legyen kénytelen 9300 K — adót leróni. Ugyanúgy a fiú az

adósságainak kifizetésére kapott, tehát az öröklés időpontjában eo ipso még nem lévő vagyon után. Az ajándékozás alkalmával fizetett illetéknek megengedett beszámítása aligha fog segíthetni, mert az ingó vagyon ajándékozása, ha arról — mint rendszerint — okirat nem állítatott ki, ezentúl sem esik illeték alá. Egyébként pedig kiterjedvén ezen rendelkezés az új törvény életbelépte előtt bármikor történt ajándékozásokra, itt tulajdonképpen a javaslatnak egyetlen, de messzemenőleg visszaható erejű rendelkezésével állunk szemben úgy, hogy pl. az összes eddig a II. fokozatú illeték szempontjából bejelentett házassági szerződések alapján ki fog szabotni a hozományok utáni öröklési illeték, akár örökölt az illető valamit, akár nem.

Az öröklési illetéknek csupán olyan ajándékozásokra való kiterjesztése bír jogosultsággal, amelyekről föltehető, hogy tényleg az öröklési illeték elkerülését vagy a fokozatosság meghiúsítását célozzák és amelyek egyúttal az öröklés megnyitja időpontjához való közelségüknek fogva a teherviselési képesség szempontjából is az örökléssel egy tekintet alá esnek. Meg lehetne tehát nyugodni abban, ha valamint az egy éven belül történt ajándékozások, ép úgy az örökölt és az örökhagyó halála előtt egy éven belül ingyenesen átruházott vagyonérték is összeszámítandók és az így megállapítandó kulcs szerint öröklési illeték alá vonandók volnának, természetesen mindig az esetleg fizetett ajándékozási illeték beszámításával. Kifogás alá esik ugyanis az is, hogy a javaslat az örökhagyó halála előtt 3 hónapon belül adott ajándékok öröklési illeték alá vonja anélkül, hogy az esetleg fizetett ajándékozási illetéknek az öröklési illetékbe való beszámítását itt is elrendelné. Már pedig nyilván nemcsak okirat nélküli ingó ajándékozások történhetnek az örökhagyó halála előtti 3 hónapon belül, — melyekre a javaslat úgy látszik egyedül gondol és amelyek ajándékozási illeték alá nem esvén, a javaslat ily módon kívánja azokra az illetékkötelezettséget kiterjeszteni, — hanem ingatlan vagy okiratba foglalt ingó ajándékozások is, amelyek után pedig, miután előre természetesen nem tudhatni, hogy ajándékok három hónapon belül meg fog halni, rendes úton ki fog szabotni az ajándékozási illeték. Ilyen előforduló esetben a javaslat 15. §-nak az a rendelkezése tehát, mely szerint az élők közötti ajándékozások, — csak amennyiben öröklési illeték alá, mint halálesetre szóló vagy a halál előtt három hónapon belül történt ajándékozások nem esnek, — képe-

zik az ajándékozási illeték tárgyát, — legfeljebb utólagosan lenne érvényesíthető és így az ajándékozási illeték egyszerű beszámítása helyébe annak a fél kérelmére leendő törlése lépne. Az illetékek visszaköveteléséről szóló 79. §-ban azonban erre alkalmazható rendelkezést nem találunk. Az életbeléptetésről szóló 113. §-nak azon rendelkezéséből pedig, mely szerint ha a felek igazollják, hogy a törvény életbelépte előtt érvényes szabályok szerint az ilyen ajándékozás után járó illetéket már kiszabták, az így átruházott vagyon az örökség megilletékezésénél figyelmen kívül marad. — azt kell erre következtetni, hogy ez nem áll abban a pedig szintén előfordulható esetben, ha a törvény életbelépte után szabják ki az ilyen ajándékozás után járó illetéket. Téves egyáltalán a *halálesetre* szóló és már a jogügylet létrejöttekor ilyennek jelentkező és a csupán utóbb ilyennek minősülő halál előtti ajándékozási szerződéseknek azonos módon való szabályozása és az utóbiaknál az esetleg fizetett ajándékozási illeték beszámítását természetesen meg kell engedni.

Végül nem tudjuk, miért nem terjeszti ki a javaslat az öröklési illetéket az ajándékozásnak, erre önként kínálkozó, azon esetre is, amikor ez jogilag ugyan nem, de gazdaságilag ép úgy csupán halálesetre szóló, t. i. amikor az ajándékozó az ajándékozott vagyontárgy életfogytiglani haszonélvezetét magának fentartotta.

II. Ha a javaslat — amint láttuk — megkísérel öröklési illeték alá venni oly vagyont is, amely a hagyatékban nincs benn, természetesen annyival inkább keresi a módját annak, hogy legalább maga a teljes hagyaték kerüljön mindenesetre tényleg illeték alá. Az eltitkolások megakadályozására irányuló eljárási rendelkezések közül azonban az, amely egész általánosságban kimondja, hogy a pénztézeteknél kezelt értékpapírletéteket és készpénzbetéteket a hagyatéki bíróság vagy a pénzügyigazgatóság engedélye nélkül kiszolgáltatni nem szabad és hogy ez az engedély csak akkor adható meg, ha a kiszolgáltató vagyonnak az illetékköteles hagyatékhoz való bevonása megállapított, ellentétben áll mai örökösödési eljárási rendszerünkkel, mely csupán egyes kivételes esetekben, jövedelmi szempontokból ismeri az államnak a halálesetre szóló vagyonháramlásba hivatalból való beavatkozásait, egyébként pedig a felek tetszésére bizza annak igénybevételét. — Amidőn tehát a javaslat mégis átveszi az osztrák rendelkezés azonos intézkedését, mely azonban ott a kötelező hagyatékértárgyalás-

sál összhangban van, kénytelen azt kiegészíteni azzal, hogy a pénzügyi hatóságok a bírósággal fakultatív hatáskörbe utal egy olyan funkciót, mely elsősorban a hagyatékra öröklés útján szerzett jogok hatósági igazolásából, az öröklés által keletkezett magánjogi viszonyok rendezéséből áll és így tulajdonképen kerülő úton a kötelező hagyatéki eljárást lépteti életbe mai törvényünk alapelveivel ellentétben és a hatáskörök összszavarásal.

III. A javaslat szerint a *rendesnél több* illeték jár az öröklés azon esetében, amikor más személy öröklí a vagyon állagát és más annak haszonélvezetét. Míg ugyanis ma, eltekintve az ingatlan-átruházási illetéktől, az öröklési illeték ezzel nem emelkedik, hanem csupán *megoszlik* az állagörökös és a haszonélvező között az örökség tiszta értékének fele-fele része után, addig a javaslat szerint az állagörökös a teljes érték után és külön a haszonélvező egy huszad részének tiszterese, vagyis úgy mint ma szintén *fele után* fogja az illetéket fizetni. Hogy azonban miért volna nagyobb teherviselési képesség feltehető, ha egy helyett két személy részesül ily módon ugyanazon hagyatékból, nem tudjuk belátni, mikor éppen fordítva a javaslat szerint, — mely nem fokozatos *hagyatéki*, hanem *örökségi adót* ismer, — annál alacsonyabb kulcs szerint kell illetéket fizetni, minél többen részesülnek ugyanazon hagyatékból. Így előáll az, hogy pl. ha egy személy öröklí 10000 koronát, az illeték 150 K, — ha ketten öröklík, csak 124 K, — de ha egyik a másik haszonélvezetével terhelve öröklí, úgy 212.50 korona. Figyelmen kívül hagyja emellett ez a szabály azt, hogy öröklési jogunk szerint a haszonélvezet öröklésének mindennapi esete a nőnek *törvényen alapuló* özvegyi joga, már pedig teljességgel igazságtalan az, hogy ugyanazon törvényes öröklési rend mellett súlyosabb legyen a családra háruló illetékteher, ha az asszony marad özvegyen, mintha a kereső férfi marad hátra. A javaslat azonban még kifejezetten is megállapítani szükségesnek tartja azt, hogy az özvegyiség tartamára terjedő szolgáltatást nem 3, hanem 10-szeresével kell értékelni. Ha végül hozzáteszük még, hogy a javaslat szerint, ha a szolgáltatás több személyt egymásután illet, mindegyik terhére külön-külön kell annak tiszteresét értékalapul venni és így azon nem éppen ritka esetben, ha az özvegye hátrahagyásával elhalt örökhagyó után előtte elhalt nős fiának gyermekei örökölnek, — *nagyanjzuk* özvegyi jogával és ennek megszüntétől kezdődőleg anyjuk özvegyi jogával terhelt, — a haszonélve-

zeti illeték a vagyon egyhuzad részének húszszorosa, vagyis szintén a teljes érték után és így együttvéve kétszeres illeték jár: úgy megállapíthatjuk, hogy a javaslat nem igen alkalmas kiméletelet éppen ott, ahol annak leginkább volna helye.

IV. A *közszerzemény* kielégítését a javaslat az indokolásból kitűnőleg nem akarja öröklési illeték alá venni. Maga a törvény 3. §-a azonban tulajdonképen csak azt mondja ki, hogy a közszerzemény kielégítése végett kiadott vagyon tárgyak a hagyatékhöz nem számítandók. Már pedig a 2. § a hagyatékhöz nem tartozó értékeket is öröklési illeték alá vesz és így nevezetesen az 5. pont szerint ennek tárgyát képező, *házassági szerződésen alapuló és az egyik házastárs halálával hatályban lévő szerzés* alatt, annál könnyebben lehetne a közszerzeményt is érteni, — különösen *annak a törvényen tulmenő szabályozása esetében*, — mert az ilyen szerzés esetei ott csak példaszerűen vannak felsorolva és az osztrák rendelet azonos intézkedésében a példák között tényleg a közszerzeményt is felemlíti. Kifejezett rendelkezés a közszerzemény illetékmentességéről tehát nem volna felesleges.

A közszerzemény kielégítése fejében kapott ingatlan után azonban mindenesetre 2% illetéket kell fizetni, tehát többet, mint a házastársra *örökségként* szállott ingatlan után, amelynél az átruházási illeték kulcsa csupán 1.5%, ami nem éppen következetes. Az sem logikus, hogyha a közszerzeménynek a házastárs halálával való kielégítése öröklési illetéktől *mentes*, annak a házasság tartama alatt való kielégítése *mégis ajándékozási* illeték alá esik, amiben a mai gyakorlat ingadozik is. Kérdéses, kiterjed-e ez a házassági vagyoni jogi viszonyoknak a házasság felbontása alkalmával, de mindenesetre még annak *tartama alatt* történt rendezésére is, amire nézve a feltételes és elhalasztott ajándékozással szülő 16. § biztos támpontot nem ad, de ami mindenesetre jogosulatlan volna.

Végül figyelemmel kellett volna lenni a *közszerzeményre* is, a hagyatéki osztályos egyezségek szabályozásánál és ép úgy mint az örökösök egymás közötti, a házastársal való osztályra nézve is kimondani azt a méltányos szabályt, hogy nem lehet külön visszerthes átruházásnak tekinteni a több átvételt, ha az *örökhagyó akaratából* vesz át a házastárs a hagyatéki tárgyakból természetben a saját közszerzeményi illetősége tisztá értékénél többet és az örökösüket a saját vagyonából elégtli ki vagy viszont. Gazdasági szem-

pontból ugyanis az örökösök és a közszerzői jogutód mint osztályos társak között semmi különbség nincsen és nálunk tulajdonképen a nő közszerzeménye a hitvestársi örökös helyettesítője.

V. Az *öröklésről való lemondásra* a mostani szabályok maradnak érvényben, de azzal az újtással, hogyha a lemondás folytatn az örökség olyan személyre száll, aki a lemondó kiesésével ugyanis az öröklésre hivatva lett volna és így csupán a tényleges öröklés esik egyszeres illeték alá, mégis a kulcsra nézve a lemondónak és nem mint ma, a tényleges örökösnek az örökhagyóhoz való viszonya irányadó azon esetben, ha annak kulcsa ennél magasabb. Magábanvéve ez a szabály helyesnek látszik, nehogy a lemondás a magasabb kulcs megkerülésére legyen felhasználható, a gyakorlatban azonban nem ritkán súlyos igazságtalanságokra fog vezetni. Pl. az örökhagyó gyermekei hátrányára egy idegen javára végrendelekzik vagy oldalrokonai mellőzésével egy nem illetékmentes alapítványnak hagyja vagyonát. A végrendeletben a törvényes örökösök meg nem nyugodnak, érvényessége és hatálya a köteles rész szempontjából vagy semmisségi okok miatt talán vitás is, mindenesetre egyezség jön létre és az idegen bizonyos kielégítési összeg ellenében öröklési igényéről lemond. Minden igazságérzettel ellenkezik, hogy már most a törvényes örökösök, csupán az idegennek talán nem is érvényes végrendeleti kijelölése miatt, magasabb kulcs szerint fizessenek illetéket, pl. gyermekek akár 20%-ot is. Vagy talán a pénzügyi hatóság legyen hivatva az illetékiszabási eljárás folyamán a végrendelet érvényességének kérdését elbírálni?

Már pedig enélkül az ilyen hagyatéki egyezsége a javaslat szabálya *feltétlenül* áll, mert abban, a végrendeleti örökségnek a kapott kielégítést meghaladó értéke erejéig, illetékiszabási szempontból lemondás foglaltatik annyival inkább, mert hiszen különben bármilyen csekély kielégítésnek a lemondás fejében való kikötése által *viszont* el lehetne kerülni a szabály alkalmazását egyáltalán.

VI. A javaslat gondoskodik egy, a *közkereseti társaságokkal* kapcsolatban ma meglehetősen elterjedt illetékmegkerülés megszüntetéséről. Miatán ugyanis az elhalt társag örököszeit a kereskedelmi törvény rendelkezéseiből kifolyólag, ép úgy mint magát a kivált tagot, az örökhagyó cégvagyonai illetőségének csupán pénzbeli kielégítése és nem a társasági vagyon tárgyak aránylagos tulajdoni

része illeti, ennél fogva egyrészt az öröklési illeték alapjául is a cégvagyontárgyaknak, pl. értékpapiroknak csupán mérlegszerinti, a valódinál rendesen alacsonyabb értéke vehető, másrészt pedig maguk a vagyontárgyak, nevezetesen ingatlanok, átruházás alá eszerint nem kerülvén, az ingatlanátruházási illeték alól egyáltalán kibújnak. A javaslat tehát, midőn egyrészt a közkereseti társaságok eddigi *illetékegyenérték-fizetési*, a gyakorlatban úgy sem alkalmazott, kötelezettségét megszünteti, *másfelől* kimondja, *hogy az elhalt társ tag hagyatékhöz nem vagyonilletőségének pénzbeli értékét, hanem az egyes vagyontárgyaknak az üzletrésznek megfelelő hányadát kell számítani.*

Ez a magában véve indokolt szabályozás teljesen megfelelő eredményre is vezet, ha az örökösök a társas cégbe belépnek, illetve az örökös az elhaltak már ügyis cég társa volt. Azon rendszerinti esetben azonban, amikor az örökösök vagy azok egy része, a cégvagyonilletőségnek *tényleg csupán pénzbeli kifizetését* igényelhetik és kapják, a javaslat szabálya *kétszeres* illetékezésre vezet. Miután ugyanis a hagyatékhöz az illeték kiszabása szempontjából maga a társasági ingatlan hányada tartozik, az örökös nemcsak a 17. § értelmében az öröklési illetéken felül járó visszether nélküli ingatlanátruházási 1:5 illetve 2% vagy 5%-os illetéket tartozik fizetni, hanem az ingatlanbetétek a *pénzbeli kifizetéssel viszont a társaságban megmaradt tagok részére illetékkiszabási szempontból történt eladás után is jár az 5%-os illeték.* Ugyanis a javaslat 67. §-a megszüntette azt a mai kedvezményt, hogyha a hagyatékhöz tartozó ingatlan az örökös átadás előtt eladja, nem az ingatlan, hanem a vételárát kell a hagyatékhöz számítani és az ipso jure öröklés elvéből kiindulva kimondotta, hogy ilyen esetben az *öröklés után és az eladás után járó szabályszerű ingatlanátruházási illetéket külön-külön kell megfizetni.* Ezt a rendelkezést összevetve azzal, amely szerint az elhalt *cégtárs pénzben kielégített örököse is* úgy tekintendő, mint aki a társasági ingatlanhányadot magát örökölte: az eredmény feltétlenül az, hogy a társasági ingatlanok, dacára annak, hogy telekkönyvi állapotukban változás egyáltalán nem állott be, *mégis kétszeres átruházási illeték alá vételnek.*

VII. A javaslat tisztázza, — természetesen szintén a kincstár előnyére, — az ingatlanra szerzett optiók és a parcellázási szerződések illetékkötelezettségének kérdéseit is.

Ami az elsőt illeti, a javaslatba felvett *azon szabály* helyett, hogy valamely ingatlanra szerzett vételi jognak átruházása, mint magának az ingatlannak átruházása esik illeték alá, nyilván csupán az lett volna kimondható és lehetett talán a javaslat intenciója is, hogy az optio gyakorlása esetében azt, illetékszabási szempontból, az *optio eredeti szerzője és a harmadik között létrejött újabb vagyonátruházásnak* kell minősíteni. A szabály jelenlegi szövegében ugyanis egyébtől eltekintve ellenkezik az egymástól előtű szolgáltatások illetékeinek a javaslat kiinduló pontjához csopontosításával és a 18. §-ban kifejezetten ki is mondott azzal a szabállyal, hogy *jogoknak és követeléseknek* viszterhes átruházása nem esik az ebben a törvényben megszabott illeték alá. Tehát valamint a vételi jog biztosítása, úgy annak *átruházása is*, amíg az nem gyakoroltatik, csupán a külön törvényben szabályozandó *okirati illetékek* alá eshetik és az illeték alapjául is csak az átruházásért fizetett visszether, nem pedig az ingatlan vételára szolgálhat. Azt ellenben, hogy az ingatlanok az optio jogán egy harmadik által való *tényleges megszerzése újabb vagyonátruházásnak* tekintendő, a jelen törvényben lehet kimondani.

Az, hogy semmiféle szerződési formával ne lehessen elkerülni a *tényleg már a parcellázó által megvett ingatlan után jogosan járó első vagyonátruházási illetékeket*, szintén csak helyeselni lehet, hogy a tulajdonos az ingatlan átadni nemcsak köteles, mint a javaslat mondja, hanem a szerződő félnek, ha mást meg nem nevez, átadni *jogosult is*, mert éppen az utóbbiban tér el az ilyen *végleges adás-vétel* magában foglaló megállapodás a csak *egyoldalú vételi jogot* biztosító optio szerződésektől, melyeket pedig a javaslat nem kíván az adás-vételi ügyletekre megszabott illeték alá venni.

VIII. Végül a törvény *életbeléptetése* tekintetében megjegyzendő, hogy *csak az öröklési és ajándékozási, de nincsen rendelkezés* a viszterhes vagyonátruházási illetékekről is, ami nyilván csak *elnézés* lehet, mert viszont az a *kivétel*, hogy a törvény életbelépte után történt késedelmes bejelentés esetében a *keletre való tekintet nélkül mindenesetre az új illeték jár*, a viszterhes jogügyletekre is kimondatik. Tehát utóbbiakra is kell, hogy álljon, hogy *általában* az új törvényt csak *azon viszterhes jogügyletekre* lehet alkalmazni, melyeknek megkötése a törvény életbelépte után történt.

Dr Róth Zsigmond előadása.

Az előző t. felszólalók a javaslat fontosabb részeit már bőveesen megvitatták, miért is én röviden csak a *javaslat végrehajthatóságáról* kívánok szólni és legfőképpen csak a kis existenciák szempontjából és mint a gyakorlat embere kívánok néhány megjegyzést tenni.

A javaslat egyaránt mindenkiel szemben szigorú, az egyenlő szigor azonban az anyagiakban sokkal érzékenyebben sérti a kis existenciát, mint a nagyobbat. Sérelmesnek tartom a kisemberekre pl. a 64. §-t, az életjáradéki szerződés illetékesését.

Tudni kell, hogy a földművelő nép körében az ily járadék-szerződések kötése igen gyakori. Nem ériem ily szerződés alatt azokat, melyeket az elaggott kisgazda gyermekeivel köt, mikor munkaképtelen korba jutva, földjét, birtokát, szőlőjét életében átadja gyermekeinek a haszonélvezet fentartása mellett s pensionálja magát: ezek az ügyletek más lapra tartoznak. De értem a még kisebb existenciák ügyleteit, az öregedett zsellért, akinek csak egy kis háza és legfeljebb szőlője van, az előregedett kubikust vagy gazdasági munkást, vagy bérest, aki szorgalma megtakarított gyümölcséből egy viskót és néhány vékás* földet vet; elaggott munkaképtelen korában ezt a kis szerzeményt rendszerint egy gyermekére, a legkedveltebbre ruházza át, eltartás fejében, akivel szemben kiköti a lakással, élelemmel, ruházattal való ellátást, a mosást, sőt igen gyakran a heti zsebpénz adását. Ezt a kikötményt a jó gyermek vállalja, nem az ellenértékért, amit szülőjétől kap, hanem a szülő iránt érzett köteles szeretetből és abból a kötelezettségből folyólag, hogy szülőjét annak vagyontalansága és munképtelensége esetén úgyis eltartani köteles. Ily esetekre én méltánytalannak és igazságtalannak tartom, ha a szerződés az 51. és 59. §-okban meghatározott módon, vagyis az évi egyes szolgáltatások *tiszteres összegének alapján* kiszámítható érték alapján illetékesztik. Egészen elegendő, ha a 42—44. §-ainak rendelkezései alkalmazhatnák az értékalap meghatározására, vagyis az ingatlan teljes értéke vétetik alapul.

* Értsd vékás alatt 400 öl földet, mint amely terület bevetésére egy véka mag szükséges.

Kifogásom van a tervezet 34. és 35. §-ai ellen. A 34. szakasz utolsó bekezdése nemcsak egyetemleges fizetési kötelezettséget állapít meg a közjegyzőre, hanem a közjegyzői okiratokban foglalt jogügyletek után 50 korona összeg erejéig bélyegjegyekben lerovandó illetéket elsősorban a közjegyző által *lerovandónak* mondja ki, vagyis az ő személyes felelősségét állapítja meg. Ez sérelmes a közjegyzői karra. A közjegyző gyakran az egész ügyletről kiként a lerovandó illetéknek még csak egynegyedrészt sem igényelheti, és nincs módja a felet a bélyeg lerovására kényszeríteni impérium hiányában. Pl. egy fél közjegyzői okiratba foglaltat egy 8000 koronáról szóló adólevelet, melyre 48 K bélyeg volna felragasztandó, de nem fizeti le a 48 koronát és a 48 K illetékei a közjegyző nyakába szakad. Az 1874: XXXV. t.-cz. 56. §-a expressis verbis kimondja, hogy „a közjegyző nem tagadhatja meg szolgáltatását a hatáskörébe tartozó ügyekben, ha arra akár a felek által kerestetik meg, akár a bíróságtól nyert megbízást“, vagyis a közjegyző nem tagadhatja meg az okirat felvételét. Azért helytelen és igazságtalan volna a közjegyzőt az általa okiratba foglalt jogügylet 50 koronát meg nem haladó illetékének bélyegéért elsősorban felelőssé tenni. Ő ezt csak akkor legyen köteles felragasztani, ha a fél ezt megfizette, ellenkező esetben mentesüljön a közjegyző a további felelősség alól, ha leletezés terhével az okirat másolatát legalább kivonatosan illetékszabásra 15 nap alatt bemutatta.

Más példa: meghívják a közjegyzőt ingó árverés lefolyásának tanusítására. Az árverési jegyzőkönyvre a vételi illeték felragasztandó. Az árverési vevő a jegyzőkönyvet aláírni nem tartozik, a megvett tárgyat átvevén, az árverés színhelyéről távozik, az árvereztető fél, aki a jegyzőkönyvet aláírja, a vételi illetékért szintén egyetemleg felelős, azonban az illetéket nem fizeti meg; itt is fizesse meg a közjegyző az illetéket? mert hisz az ebben a tanusításban foglalt vételi ügylet is közjegyzői okiratba van foglalva s a felhívott 34. § szerint ezért is felelős volna elsősorban a közjegyző. Hol volna ebben igazság?

Sérelmesnek tartom a 82. §-t is. Az ingatlan vagyon átruházása iránt kötött jogügyleteknek bejelentésre kötelezett 15 nap alatt az adóbizonyítványt is tartozik benyújtani, az ezt elmulasztó közjegyző bírságolás alá esik. De 15 nap alatt a közjegyzőnek nincs mindig módjában az adóbizonylatot megszerezni. Különbösen vidéken az adóbizonylatot az okiratszerkesztésben vele konkuráló

közsegi jegyzőhöz kell fordulnia, aki a közigyzőnek nem éppen áll szivesen szolgálatára és nem küldi be 15 nap alatt a kért bizonyítványt. Így a közigyző nem tehet eleget törvényes kötelességének, s minden jóakarata daczára ki van téve a bírságolás eshetőségének.

Ez igen gyakori panasz volt a multban is, s a gyakorlat tényleg odafejlődött, hogy a közigyző csak a fél által beszerzett adóbizonylatokat tartozott bemutatni. Ezt igazolja az illetéki szabályok 127. §-ának b) pontja és a 14792/1894. pénzügyministeri rendelet. Czélszerűbb volna ezért, ha az imperiummal bíró illetéki-kiszabási, illetve adóhivatal hívja fel az adóbizonylat kiállítására kötelezett közeget, akit aztán a mulasztásért jogosan bírságozhat.

Az előttem elhangzott felszólalások kiegészítésekül a 68. §-hoz, amely az öröklési igény eladása tekintetében intézkedik, megint a kisember érdekében kell szót emelnem. A kisemberek körében ugyanis gyakori az az eset, amikor a családból kiváló vagy a munkát távoleső városban kereső, vagy a külföldre kivándorló családtag a szülője után várható reménybeli örökségét mintegy végszükségből azért adja el, hogy jövedőjét megalapozhassa. Az igényt rendszerint maga a szülő vagy egy jobbmódú testvére veszi meg. Méltánytalan volna az ily eladást még ingatlanvagyonátruházási illetékkel is terhelni, mikor csak egy reménybeli jussról, jogról, tehát ingóságáról lehet szó.

A tervezet 67. §-ának negyedik bekezdése szerint, ha az örökösök vagy azok egyike örökségét vagy örökrészét eladja, az öröklési s esetleg ingatlan vagyonátruházási illetéket az eladott örökség vagy örökrész értéke után úgy tartozik megfizetni, mintha az eladás csak az örökség vagy örökrész átadása után történt volna s az eladás után járó szabályszerű illetéket külön kell megfizetni. Ez a rendelkezés ellentétben áll a mai jogállapottal és az 1894: XVI. t.-cz. 94. 59. és 95. §-aival. Ez utóbbi szakaszok szerint az örökösök osztályt úgyszólván köthetnek, hogy egyes vagyontárgyakat, tehát ingatlanokat a hagyatéki bíróság árverésen ad el és a vételárt osztja fel. A 94. § pedig az örökösök által szabadkézből eladott ingatlanoknak közvetlenül a vevő nevére való bekebelezését szabályozza. Mindkét esetben az előlvezetett vagy eladott ingatlan vételára volt eddig az örökösödési illeték tárgya, míg vagyonátruházási illeték az ilyen, az eljárás során eladott ingatlan után nem jár. Ez az újítás bizonyos jogsérelmet okoz és méltány-

talán, mert az az örökös ily esetben az eladott ingatlan birtokába nem jutott.

Ez az ingatlanátruházási illeték tehát az örököstől igaztalanul követeltetik, mert hisz az örökösnek az ingatlan át nem adatik és arra tulajdonjogát be nem kebelezik és így az átruházási illeték szedésének nincsen jogalapja. Javasolom ennél fogva, hogy az ilyen, a hagyatéki eljárás során elidegenített ingatlan értékétől vagyonátruházási illeték ne követeltesék.

A mi kuszált vidéki jogviszonyaink mellett, különösen mivel sok avatatlan elem működik közre az ingatlanforgalom körül, gyakran megesik, hogy más parcellára kebeleztetik be a szerző tulajdonjoga, mint amit tényleg megszerzett, amelyet birtokol és csak később tűnik ki a tévedés, amikor új szerzési okirat készül, melyben telekönnyi hibaigazítás czímén állítatik helyre a rend. Eddig ily szerződéseken alapuló telekönnyi bejegyzésekkért 1-9/0 illetéket szedtek. Szerintem az is sérelmes és igaziatlan volt a vétlen félre. Kérdés a javaslat szerint, hogy az ily telekönnyi hibákat kiigazító szerződésre, amely szöveg szerint vagyonátruházási vagy cseréigyletnek is minősíthető, mily illeték fog előírtni? Én erre vonatkozólag a javaslatban direkt rendelkezést nem találtam.

Az új közigyzői díjszabás.

Az igazságügyminister a törvényhozás felhatalmazása alapján kibocsátandó díjrendeletnek előadói tervezetét véleménynyilvánítás végett közölte az összes közigyzői kamarákkal. A budapesti közigyzői kamara elnökének dr. Charmant Oszkárnak kezdeményezésére a kamarák kiküldöttjei e tárgyban f. é. április hó 6. és 7. napjain Budapesten közös értekezletet tartottak, melynek megállapodásai alapján kidolgozott indokolt tervezettel és közös felterjesztéssel fordulnak az összes kamarák az igazságügyi kormányhoz.

A kamarák kiküldöttjei egyúttal személyesen is tisztelgtek dr. Vázsonyi Vilmos igazságügyministernél. A küldöttséget dr. Charmant Oszkár, a budapesti kir. közigyzői kamara elnöke vezette és rövid bevezetőbeszédében utalva az éppen most tárgyalás alatt álló közigyzői díjszabályzat reformjának különösen a vidéki kir. közigyzőket érdeklő rendkívüli fontosságára, engedélyt kért arra,

hogy a vidéki kamarák ebbeli megbizottja, *Galdnffy Lajos*, a debreczeni kir. közjegyzői kamara elnöke tolmácsolhassa a vidéki kártársak ebbeli óhajait.

Galdnffy Lajos ezután tüzetesebb beszédben foglalkozott a vidéki kir. közjegyzők óhajaival, különösen a díjreformmal kapcsolatban, élénk színekkel ecsetelte a vidéki közjegyzők sanyarú helyzetét és a minster jóindulatú támogatását kérte.

Dr. Vázsonyi Vilmos igazságügyminister:

Igen tisztelt Uraim! Elsősorban nagyon köszönöm, hogy bizalommal fordultak hozzám. Az önök által említett ügy egyáltalán nem új előttem. Mert akkor, mikor első ízben hivatalba léptem, már akkor a közjegyzői kérdéssel kezdtem foglalkozni. Akkor a parlamenti viszonyok még jobbak voltak és ha az én tempómmal diktálták volna a dolgot, már rég tető alá lett volna hozva a közjegyzői díjreform. Én t. i. foglalkoztam elsősorban, méltóztatnak tudni, azzal a kérdéssel, hogy a közjegyzők succrescentiájának kérdését megoldjam és azokat az állapotokat, amelyek régebben fennállottak, hogy a közjegyzőhelyettesek nem tudtak kellőképp érvényesülni és kinevezéshez jutni, amit a közjegyzők érdekének is tekintek, — megszüntessem. Teljesen tisztában vagyok azzal a különbséggel is, amelyek egyes jobb közjegyzőségek és egyes egészen rossz közjegyzőségek között fennállanak. Azon a véleményen voltam, hogy a succrescentia biztosításával a közjegyzőknék is szolgálatot teszek, ha biztosítom a közjegyzőhelyettesek helyzetét, akik abban a reményben várakoznak, hogy kinevezésre biztonsággal számíthatnak. Másrészt azt tartom, hogy az állások betöltésénél nem gondolok arra, hogyha az a helyettes vagy ügyvéd elfoglalt egy rossz közjegyzőséget, hogy annak örök életében ott kell maradnia, e tekintetben is bizonyos lépést kell tartani. Tehát a megüresedett jobb állások régi közjegyzőkkel, azok megüresedett állásai közjegyző helyettesekkel töltessenek be. Ezt nem lehet úgy magyarázni, hogy ez dogma legyen, kivétel nélkül, de mindenesetre kell, hogy ez legyen a tendentia, mert ha valaki — mondjuk — Besztercze-Naszódra vetődött fiatal korában, arra legyen ítélve, hogy örök időre ott legyen, azt nem vagyok képes megérteni. Ezt nem tudom egyáltalán helyeselni. Nem tudtam azt sem helyeselni és mintegy védelmet kerestem magamnak, hogy a közjegyzői állások betöltésénél másfajta érdem jutalmazása legyen mérvadó, mint a jogi téren szerzett. Politikai érdem jutalmazása

a politikára tartozik. Viszont azt is a közjegyzői kar és a közjegyzői kérdés terén bajnak ismertem fel, hogy nincs arányosság a közjegyzői jövedelem közt. A budapesti közjegyzők nem azért irigyelt emberek, daczára annak, hogy tudom, jövedelmük nem az, amit a fama rólok szól, nem azért irigyeltek, mintha azokból a díjakból, amit irodájuk révén keresnek, ténne nek szert nagy jövedelemre. Saját egyéni szorgalmuk, tudásuk, nexusaiknak köszönhetik és annak az erőnek, hogy itt vannak az ország fővárosban, ahol minden nexus és tudás érvényesül. Tudom, hogy egészen más a helyzet a vidéken, amint különbség van a püspök és a falusi lelkész közt, ugyanaz a különbség van a kis vidéki közjegyző és a nagyobb közjegyzői stallumok betöltői közt. A díjak kérdése tehát épp ezeknél végtelenül fontos kérdés, mert itt kell számukra a létminimumot egyenesen biztosítani. Ép azért én már akkor elrendeltem a közjegyzői díjak kérdésének szabályozását, amikor az az első ministertanácsi határozat hozatott és elhatároztam, hogy tanulmányozni fogom azt a kérdést és megindítottam az eljárást, hogy szaporíthatók a közjegyzőségek, hogy arányosíthatók, a rosszabbak megszüntethetők, mert annak is be kell következni, hogy egyes rossz közjegyzőségek megszüntetessenek, mert nem lehet szentírás, hogy valaki, aki nem tudott közjegyzőséget kapni, csináltak egy rosszat, ilyen pl. Ilosva, amelyet kieszköz öltek, de az illető nem tudott megélni, mert 2000 korona jövedelme sincs, mint közjegyzőnek. Tehát arányosítani akarom a közjegyzőségeket, hogy sem nagyon jó, sem nagyon rossz közjegyzőségek ne legyenek. Ezt annak idején junktimba hoztam azzal, hogy a közjegyzői díjakat a változott viszonyokhoz képest fel kell emelni. Elrendeltem első igazságügyministerségem idején az előmunkálatokat. Akkor még akadályokat találtam, mikor visszajöttem, itt találtam az aktát és a benyújtott felhatalmazási javaslatot.

Most nagyon természetes, a közjegyzői kamarák elé azért terjesztetem e tarifát, mert ők vannak hivatala elsősorban, hogy véleményyt mondjanak, arra kérem tehát Önöket, méltóztatssanak észrevételeiket írásba foglalni, a legprecisebben, a legitimuciosusabban kidolgozva, mert csak úgy érthető meg, ha minden részletére rávilágítanak és legyenek meggyőződve, miután én teljesen ismerem és méltánylom a vidéki közjegyzők helyzetét, mikor figyelemmel vagyok azokra a közjegyzőkre, ha vannak, akik alig tudják a létminimumot elérni, mindent megteszek, ami a közérdek sérelme nélkül

lehetséges, hogy a tarifát mielőbb fétő alá hozzam. Méltóztassanak, minden karukat érdeklő kérdésben hozzám fordulni, meg lehetnek győződve, legteljesebb jóindulattal fognak találkozni. (Eljenzés.)

Ezek után dr. Charmant Oszkár kamarai előnök a miniszter jóindulatú válaszáért a küldöttség köszönetét tolmácsolta a miniszternek.

Az időközben beállott ministerváltás folytán a budapesti kir. közjegyzői kamara dr. Tóry Gusztáv igazságügyminiszter urnál hivatalbalépése alkalmából május hó 15-én küldöttségileg tisztelgett.

Dr. Charmant Oszkár a kamarának örömet tolmácsolta afőlött, hogy Ő felségének válaszába olyan férfúra esett, akit a közvélemény már régen predesztinált az igazságügyminiszteri székre és akinek immár önálló és független működése elé az egész ország közvéleménye a legnagyobb várakozással néz. Ami a közjegyzői kart illeti, a miniszter nagyon is jól tudja, mik a várakozásai: a perenkívüli eljárásnak, elsősorban az örökösödési eljárásnak régen vajudó reformja, a közjegyzői intézménynek teljes kiépítése, de még ezek előtt is már teljességgel halaszthatatlan a közjegyzők anyagi helyzetének orvoslása. Nem titkolhatja a kamara a miniszter előtt, sőt kötelessége őszintén rámutatni a hangulatra, mely a közjegyzői karban országszerte uralkodik, amelyre az elkeseredétt jelző talán még kevés is. Röviddel ezelőtt az ország összes kamaráinak megbízottjaiból egy értekezlet gyűlt össze, hogy megtárgyalja a díjszabási reform dolgában az igazságügyminiszterium kebelében készült és az egyes kamarákhoz véleményezés végett leküldött rendelettervezetet, mely a közjegyzői karban a legnagyobb nyugtalanságot keltette fel. Az ország összes kamarái ezen az értekezleten a szóbanforgó tervezettel szemben egyértelműen és egyöntetűen állást foglaltak és a vonatkozó memorandumot a budapesti kir. közjegyzői kamara megbízásukból az igazságügyminiszteriumhoz már felterjesztette. Nehéz volt korlátok közé szorítani magát a hangulatot, melyet a tervezet keltett s mely egy, az egész országra terjedő akcióban készült kitörni. A miniszter bizonyára megértéssel lesz eziránt, miután ismeri az előzményeket. Mikor az igazságügyminiszteri székben elődje kilitásban helyezte ennek a már évtizedek óta vajudó reformnak megvalósítását, a közjegyzői kar sietett kijelenteni, hogy a maga részéről nem akarja tulzot

követelésekkel a reformot megnehezíteni vagy késleltetni, kivánalmával a legszorosabb értelemben vett méltányosság határai között fog maradni. Nem zárkózik el az elől, hogy a reform bizonyos terhekkel és hátrányokkal lesz összekötve a köz érdekében, melyről világos, hogy elsősorban tartandó szem előtt. Csak a közjegyző tisztességes megélhetése biztosítható, amiről a legtöbb stallumnál ma már alig lehet beszélni. Ezek között a díjszabási reformmal összekötendő intézkedések között szerepel a közjegyzői állások szaporításának gondolata is, melyet maga a kar vetett felszínre, mint a kellő díjszabással párhuzamosan életbeléptethető rendszabály oly helyeken, ahol a forgalmi feltételek az új díjszabás által fokozott jövedelmi viszonyok mellett erre megvannak. És történt az, hogy az igazságügyi kormány a szaporításhoz igenis hozzáfogott anélkül, hogy a kellő alapokat és feltételeket megállapította vagy csak kutatta volna is, előbb, semmint a díjszabási reform megvalósítva lett, sőt ami még rosszabb, egy olyan tervezet alapján, amely a közjegyzők mostani anyagi helyzetére nem megjavítást, hanem még további megrontását alkalmas eredményezni. Ez a tervezet egy ugyancsak közjegyzői körökben, de egészen más feltételek és összefüggésben felmerült eszmét, t. i. az ingyenes közjegyzői munkának bizonyos fokú kiterjesztését felkarolta. De elejtette mindazt, ami alkalmas lett volna azoknak az anyagi hátrányoknak az ellensúlyozására, melyek avval együtt járnak. Ameddig nincs kizárólagosság a közjegyzőség javára az egész okiratforgalom terén, amíg ennek a forgalomnak több mint 90%-át a községi jegyzők végzik, akik vagy nincsenek tarifához kötve, vagy a közjegyzőnél kedvezőbb tarifát alkalmazhatnak, és akikre semmiféle ingyenességi kényszer kimondva nincsen, addig ennek életbeléptetését joggal a legnagyobb igazságtalanságnak panaszolhatják fel az összes vidéki irodák, tehát ugyszólván az egész közjegyzőség, mert világos, hogy ilyen módon az egész ingyenes forgalom irodáinkban koncentrálódnék, a díjazott forgalmat pedig a községi jegyzők és az ügyvédek látnák el. Még a fővárosban és az egyes nagyobb vidéki központokban is ezt az eszmét csak a megfelelő rekompensációkkal lehetne megvalósítani, melyek között elsősorban kellene, hogy szerepeljen a díjaknak a tervezet által kontemplált mérték 3—4-szeresére való emelése, a maximális értékhatárok eltörlése és a díjak biztosítása és behajtása körüli mai rendszabályoknak gyökeres megváltoztatása. Nagyon kéri a kamara, hogy

a miniszter a legbehatóbb figyelmére méltassa az összes kamaráknak érintett memorandumát és legyen különösen kellő figyelemmel hazai viszonyainkra, amelyek a külföldiektől teljességgel eltérnek. Ugyhogya az a methodus, mely törvényeink készítésénél rendszeren a külföldet konsultálja, ebben az esetben épenséggel nem alkalmazható. Épen nem vág egyebek közt az osztrák példa, a díjtarifának 50%-ig menő emelésével, melyre talán a ministeriális tervezet tekintettel volt. Nem vág pedig azért, mert Ausztriában a közjegyzők hatásköre hagyatéki ügyekben sokkal korlátoltabb, mint minálunk, a leltár felvételére és a vagyonbejelentések elkészítésére szorítókok főképen és ezekért a munkálatokért az osztrák közjegyző nem tarifális díjazást kap, hanem esetről-esetre, idejének, munkájának és a fenforgó értékeknek figyelembevételével bíróság megállapítandó díjakkal honoráltatik. Evvel módja van adva annak, hogy a díjazás a mindenkori megélhetési viszonyokhoz alkalmazkodjék. És tény is, hogy az osztrák közjegyző a 10—20—30 koronás díjakat hagyatéki ügyekben nem ismeri. Száz koronára megy kisebb hagyatéki ügyekben is ezidő szerint a megállapított díj, tizezer koronára a milliós hagyatéki ügyekben. Tarifálva Ausztriában csak az okiratforgalom van. Ennek a téren pedig a viszonyok ugyancsak teljesen mások, mint minálunk; az osztrák közigazgatás nem ismeri a községi jegyzőnek okiratgyártó iparát. Ugyszólván az egész okiratforgalom, a hitelesítési kényszer, valamint annak a révén, hogy az osztrák közjegyzői törvény a magánokirati tilalmat nem ismeri, Ausztriában a közjegyzői irodákban összpontosul. Ezt a monopoliumot alig befolyásolja az ügyvédeknek versenye. Ilyen körülmények között jogosult a tarifálás, melynek a mi viszonyaink között tulajdonképen értelme és jogosultsága sincs. És ilyen körülmények között kielégítő lehet a régi tarifának 50%-kal való emelése. Nálunk avval a közjegyzőségen segítve nincs, mert az okiratforgalom jelentéktelen és a közjegyzők ugyszólván kizárólag a hagyatéki tárgyalásokból élnek. A kamara meg van nyugodva, hogy Ónagyméltósága avval a lelkiismeretességgel, alaposággal és jóakarattal fogja tanulmányozni a közjegyzői kar memorandumát, mely őt eddigi működésében is mindig jellemezte. Csak arra kéri a kamara az egész közjegyzői kar nevében a ministert, hogy magát a reformot még a mostani ülésszak alatt lépesse életbe, mert különben az egész intézmény a mai megélhetési viszonyok között katastrofa elé kerül.

Az igazságügyminiszter válaszában igen meleg hangot ütött meg. Hivatkozott rá, hogy ismeretes róla, mennyi szeretettel viselkedik a közjegyzői kar iránt, mennyire át van hatva annak a szükségességétől, feladatának fontosságától és egyúttal attól a meggyőződéstől, hogy a közjegyzőnek épen ezekre a feladatokra való tekintettel feltétlen biztosított kedvező anyagi helyzetben kell lennie. Nem barátja a dírszabási reform való szaporításoknak. Nem szabad közjegyzői proletariatusnak előállania. Nagyon is tudja igazai értékükre redukálni a közjegyzői aranybányákról szóló meséket. Mindezeket azért érinti, mert a dírszabási reform áll most előtérben. Ezt ő úgy óhajta megoldani, hogy a közjegyzőség jogos igényei kielégítenek és az intézmény megszilárduljon, és pedig — amennyiben tőle teik — a lehető legrövidebb idő alatt.

Felsőbíróági határozatok.

Közjegyzői rendtartás.

67. A panasznak nincs jogszerű alapja, mert a felebbezési bíróság ítéletében meg van állapítva, hogy a közokirati aláírásánál a végrendelekező az okiratot egy az e czélra előre kiszemelt és felretett toliak kívánta aláírni, melyet azonban a végrendeleti tanuk meg nem találtak, és hogy ennek folytán a tolnak megkeresése végeit hivatott a szobába dr. L. D., ki azt rövidesen meg is találta, és az aláírás ezután az együttesen jelen volt kir. közjegyző és végrendeleti tanuk jelenlétében megtörtént. A végrendelekező által használni kívánt tolnak megkeresése ekként nem tekinthető az ügylet olyan megszakításának, melynélfogva az egész eljárás megismétlendő volt volna, és ennek elmulasztása miatt a közvégrendelet érvényét és hatályát vesztené. Ami a felebbezési bíróságnak azt a jogi álláspontját illeti, hogy a közjegyzői okiratnak a közjegyzői pecséttel való ellátása csupán az okirat kicserélésének megállítására szolgál, a kir. Curia helyesnek nem találja ugyan, mert a közjegyzői okiratoknak a közjegyzői pecséttel való ellátása a közjegyzői törvény 73. § g) pontja szerint, olyan érvényességi kellek, melynek hiányában az okirat a 68. § második bekezdése szerint, közokirat erejével nem bír, mégsem lehetett az örökhagyó által alkotott végrendeletet közokirati minőségétől azon az alapon megfosztani, hogy ez az okirat nem a helyszínén, a kiállítás alkalmával, hanem

utóbb a közigyőzői irodában láttatott el pecséttel, mert a közigyőzői törvényben nincs érvényességi kellékül felsorolva, hogy az okirat a kiállítás helyszínén, az aláírás alkalmával nyomban láttassék el a közigyőzői pecséttel, következésképp az, hogy az okirat nem a felvétel helyén, hanem utóbb a közigyőzői irodában láttatott el pecséttel, nem olyan kellékhiány, mely az okiratot közokirati minőségétől megfosztaná. (Curia 1918. február 26. 5139. sz.)

*

68. Az 1886. évi VII. t.-cz. 23. §-ának b) pontja értelmében a jogügylet érvényességéhez közigyőzői okirat kívánatik házastársak között ingatlan vagyon elidegenítésére szóló meghatalmazásnál. Minthogy pedig a megállapított ítéleti tényállás szerint a másodrendű alperesnek a férjétől az elsőrendű alperestől az utóbbi tulajdonát képező ingatlanjuttalékok eladására közigyőzői okiratba foglalt meghatalmazása nem volt, és az elsőrendű alperes az eladáshoz utólag sem járult hozzá, továbbá minthogy a felperesnek az az érvelése, hogy az elsőrendű alperes hadbavonulására tekintettel az 1380/915. M. E. számú rendelet 15. §-a értelmében ahhoz, hogy a másodrendű alperes férjének az elsőrendű alperesnek az ingatlanjuttalékaikat joghatályosan eladhassa, nem kell közigyőzői okiratba foglalt meghatalmazással birnia, azért nem helytálló, mert az idézett rendelet 15. §-a értelmében a háború idejében katonai szolgálatot teljesítő vagy ilyenell egy tekintet alá eső egyén részéről csak a peres vagy nem peres eljárásban kiállított, valamint e szakasz harmadik bekezdésében említett s itt szóba sem jöhet meghatalmazásoknak nem kell közigyőzői okiratba, vagy hitelesített magánokiratba foglalva lenniök, amelyeknek különben ilyen alakszerűségeket kellene birniök: ennél fogva helyes a felebbezési bíróságnak az a jogi döntése, hogy a felperes és a másodrendű alperes között létesült véleli ügylet az elsőrendű alperes ingatlanjuttalékaira nézve nem joghatályos, s így nem sértett jogszabályt a felebbezési bíróság akkor, amikor a felperest a keresetnek elsőrendű alperes ellen irányuló részével elutasította.

De felperes a másodrendű alperestől sem követelheti az említett véleli ügylet alapján a másodrendű alperes ingatlanjuttalékának tulajdonjogát, nem pedig azért, mert ítéleti tényállás szerint maga a felperes is elismerte, hogy a véleli ügylet a felperes és a másodrendű alperes között az egész ingatlanra egységesen jött létre, már pedig olyan esetben, amidőn az egyik házastárs a házastársával közös tulajdont képező ingatlan házastársra nevében is egységes ügylettel eladja s a véleli ügylet az ügyelőkötésben el nem járt házastársal szemben sem tekinthető joghatályosnak. Nem sértett tehát a felebbezési bíróság jogszabályt azzal sem, hogy a felperes keresetének a másodrendű alperes ellen irányuló részével is elutasította. (Curia 1918. február 20. P. V. 6264. sz.)

*

69. Felperesek, mint a néhai K. F. és neje leszármazói az ezek által 1913. VI/3. napján alkotott és közigyőzői okiratba foglalt kölcsönös végrendeletet alaki és anyagi érvénytelenségi okok miatt támadják meg és elsősorban az a kérelmük, hogy a közigyőzői érvénytelentítés mellett mondassék ki, hogy az örökghagyó szülők hagyatéki javaiban a törvényes örökösödésnek van helye, s ennek nem teljesítése esetén másodsorban kéri a végrendeleti örökösöket kötelezéstük kiegészítésére kötelezni. A felebbezési bíróság felpereseknek a közigyőzői érvénytelentítésre irányuló kereseti kérelmét elutasította és az örökghagyó által alkotott közigyőzői érvényben tartása mellett az elsőbíróságot a további szabályszerű eljárásra utastotta.

Felperesek felülvizsgálati panaszukban a felebbezési bíróság ítéletét azon az alapon támadják meg, hogy a felebbezési bíróság az 1876. évi XVI. t.-cz. 13. és 21. §-ainak megsértésével mondotta ki, hogy a házastársak által közigyőzői okiratba foglalt közös végrendelet érvényességének nem kelléke az 1876. évi XVI. t.-cz. ben az írásbeli magánvégrendeletekre előírt alakszerűség, hanem hogy a házastársak által tett közigyőzői érvénytelentítés az 1874. évi XXXV. t.-cz. ben a kir. közigyőzői okiratokra előírt alakszerűségeket betartása mellett érvényesen alkotható; továbbá, hogy tévesen hivatkozott a felebbezési bíróság olyan állandó bírói gyakorlatra, mely szerint házastársak által közigyőzői okiratban foglalt közös végrendelet érvényességéhez az írásbeli magánvégrendeletekre előírt alakszerűség érvényességi kellék nem volna; és téves az a jogi álláspontja is, mintha az okirat elnevezésének és szabatos megjelölésének sulya nem volna.

Ezek a panaszok alaptalanok, mert az 1876. XVI. t.-cz. 13. §-a csupán a házastársaknak engedi meg, hogy végintézkedésüket ugyanazon írott magánvégrendeletbe foglalhassák; az ilyen írásbeli magánvégrendeletekre nézve érvényességi kellék, hogy az írásbeli magánvégrendeletekre előírt alakszerűségeket betartassanak. Az idézett törvény 21. §-a pedig kimondja, hogy közigyőzői érvénytelentítés kir. közigyőző és kir. járásbíróság előtt az 1874. XXXV. t.-czikben előírt módon lehet tenni, azonban ilyen végrendeleteknél is az 1876. XVI. t.-cz. 12. és 13. §-ai betartandók. A most idézett törvénynek abból a rendelkezéséből pedig, hogy közigyőzői érvénytelentítést a közigyőzői törvényben előírt módon lehet tenni, vagyis az abban előírt alakszerűség betartása mellett okseríten következik, hogy az 1876. XVI. t.-cz. 21. §-ának 3 ik bekezdése, mint azt a felebbezési bíróság is helyesen kifejezte, nem arra vonatkozik, hogy a házastársak által közigyőzői okiratba foglalt közös végrendelet az írásbeli magánvégrendeletekre előírt alakszerűségeket mellett jöjjön létre, hanem hogy közös végrendelet közigyőzői érvénytelentítése esetén is csupán házastársak alkothatnak egy okiratban érvényesen; az okiratnak téves elnevezése pedig egymagában az okiratot érvénytelenné nem teszi a fennforgó esetben annál kevésbé, mert a megtámadott végrendelet tartalmából nyilvánvaló, hogy ez az okirat a végrendelező házastársaknak közös végintézkedését tartalmazza.

Alaplatannak találta a kir. Curia felpereseknek azt a további panaszát is, hogy a felebbezési bíróság az 1874: XXXV. t.-cz. 70. § és 79. § c) pontjának megsértésével hagyta figyelmen kívül a megtámadott közokirat abbéli fogytékosságát, hogy amennyiben a kir. közjegyző a feleket, a jelen esetben az egyik végrendeelkezőt nem ismeri, a közokiratnak magában kell foglalnia, hogy az eljáró közjegyző a felek személyazonosságáról mi módon győződött meg és hogy a felebbezési bíróság ezirányban a nyújtott bizonyítékok alapján a tényállásnak megállapítását az idézett törvény 68. §-ára való hivatkozással jogszabálysértéssel mellőzte; — alaplatannak találta pedig ezt a panaszt azért, mert peres felek között az nem volt vitás, hogy a megtámadott végrendelet peres felek szülei alkották, tehát a végrendeelkezők személyazonossága tekintetében kétey nem merült fel, s habár a közjegyzői törvény 70. §-a az eljáró közjegyző kötelességévé teszi a felek személyazonosságáról meggyőződni, s ezt a 79. § c) pontjának rendelkezése szerint az okiratra is felvenni, mégis ennek az elmulasztása, illetve be nem tartása az okiratot közokirat erejétől meg nem fosztja, mert a közjegyzői törvény 68. §-ában tizetesen fel vannak sorolva azok az esetek, melyekben az előírt alakú kellékek be nem tartása az okiratot közokirati minőségétől megfosztja, ezek között azonban a 70. § és a 79. § c) pontja elő nem fordul, helyes tehát a felebbezési bíró ságnak az az álláspontja, hogy a fennforgó esetben nem tekintendőgyőzőntőnek, vajjon az okiratot felvevő dr. K. E. a végrendeelkezőt előzően ismerte. (Curia 1917. november 14. P. I. 2525.)

Hagyatéki eljárás.

70. Az örökösödési eljárás tekintetében Ausztria irányában viszonyosságon alapuló gyakorlat áll fenn. E gyakorlat értelmében nincs kizárva, hogy magyar honos öröktaggyó osztrák területen levő ingó hagyatékára nézve osztrák bíróság járhatson el oly esetekben, amilyen esetekben a magyar bíróság is jogosult osztrák honos itteni ingó hagyatékát letárgyaini, anélkül, hogy e hagyaték kiadásának lenne helye, nevezetesen olyankor, ha abba az illetékes osztrák bíróság beleegyezik, vagy anélkül is, ha az 1894: XVI. t.-cz. 111. §-a szerinti eljárásnak van helye és egyuttal a hagyaték kiadása megtagadásának e törvényszakasz szerint való feltételei fennforognak. (Bp. Törvk. 21. P. 4424/917.)

71. Az utóörökösi minőségben érdekelt még meg nem született személyek részére gyámhatóságilag kirendelt ügygondnok részvetele a hagyatéki tárgyaláson az 1894: XVI. t.-cz. 50. §-a értelmében feltétele az örökösi eljárás szabályszerű lefolytatásának. Ezért és mert az ily ügygondnok a még fizikai léttel nem bíró

személyeknek csupán érdekeit képviseli, ellenben őket, mint még nem létezőket személy szerint nem képviseli, a születendő utóörökösök ügygondnokának díja és költsége sem tekinthető olyanoknak, amely valamely természeti személyt a képviseléstől folyó megbízási jogviszony alapján terhelne, hanem olybá veendő, mint az örökösödési eljárás lefolytatásával felmerült egyéb költség.

Az örökösödési eljárás költségei pedig az anyagi jog szerint hagyatéki terhet képeznek, tehát azt a hagyatékából az örökösök örököszeinek arányában kötelesek fedezni. (Bp. Tvk. P. 8097/917.)

A közjegyzői gyakorlatot érdeklő jogesetek.

72. Ha az öröktaggyó a lakás és tartás hagyománya esetében a hagyományosnak szabadválasztási jogot engedett a tekintetben, hogy a neki hagyományozott természetbeni lakás és tartás helyett az öszszszerűleg meghatározott életjáradékot vehesse igénybe: a hagyományos, aki a természetben való lakás és ellátás helyett az életjáradékot vette igénybe, a választástól egyoldalulag többé el nem térhet és nem követheti az életjáradék felemelését azon a címen, hogy az a változott életviszonyok mellett ellátására nem elégséges. (Curia 1917. június 12. 2484/1917. sz.)

73. Az örökösödési szerződést követőleg alkotott végrendelet hatályosságát azon az alapon, hogy a végrendelet az örökösödési szerződéssel ellentétes intézkedéseket tartalmaz, sikerrel csak az örökös támadhatja meg, akinek halálesetre szerzett jogát sérti a későbbi keletű végrendelet. A törvényes örökösnek azonban ezen az alapon a végrendelet megtámadására kereseti joga nincs, mert a végrendeletnek emiatt való hatálytalansága nem a szerződéses örökös jogainak érvényre jutását eredményezi. (Curia 1917. jun. 13. 2680.)

74. Az öröklésre az öröktaggyó utolsó rendes lakhelyének jogát kell alkalmazni; utolsó rendes lakhelyül azt a községet kell tekinteni, amelyben az öröktaggyó halálakor és azt megelőzően legalább annyi ideig tartózkodott, amennyi az 1886: XXII. t.-cz. 10. § szerint szükséges ahhoz, hogy községi illetőséget szerezhesen. Az Optk. 754. és 756. §-ának az a szabálya, hogy a törvénytelen gyermeknek csak az anyja után és viszont a törvénytelen gyermek után örökösödési jog nem illet, hatályon kívül helyezve nincs, az idézett szabály tehát az Optk. területén most is hatályban van. (Curia 1918. febr. 19. P. I. 5879/917.)

75. A közszerzeményhez maga a házassági életközösség és így elsősorban a házasságkötés szolgáltatva a jogalapot, annak elbírálásánál, hogy a nőnek pusztán a házassági életközösségnél fogva van-e közszerzeményhez igénye, rendszerint a férjnek a házasságkötés idején fennálló személyi állapota az irányadó.

A felebb. bíróság ítéletében foglalt s e részben meg nem támadott tényállás szerint felperes B.-án született, azt pedig helyesen fejtette ki a felebb. bíróság ítéletének indokolásában, hogy felperes illetőségi helyült B. tekintendő.

Felperes tehát az alperessel kötött házasság megkötésének idejében személyi állapotánál fogva oly községben bírt illetőséggel, mely a magyar magánjog hatálya alá esik, következésképpen annak a vitás kérdésnek az eldöntésénél, hogy felperes személyi állapotánál fogva a házasság tartama alatt szerzett vagyona főszerző-e, vagy sem, a magyar magánjog szabályai alkalmazandók. Minthogy pedig a felperes a felebb. bíróság helyes és e helyütt elfogadott ítéleti indokolása értelmében honoratiornak nem tekinthető, s így alperest a közszerzeményi igény egymagában a házasságkötésnél és a házassági életközösségnél fogva is megilleti; minthogy a nő férjét követni tartozik, minélfogva alperes ezt a megszerzett igényét nem veszthette el azáltal, hogy felperes, hivatali állásában az Optkv. hatálya alá eső területekre is helyzetettét át; minthogy ily körülmények között közömbös az, hogy a szerzés ténye egészben, vagy részben, az Optkv. hatálya alá eső területen történt? — helyesen alkalmazta a felebb. bíróság a jogszabályokat, midőn alperesnek közszerzemény követelésében való igényét a felperessel szemben megállapította. (Curia 1918. febr. 19. 6344. sz.)

76. Felperesnek az a jogi álláspontja, hogy férjnek a feleségével osztatlan közös birtoka harmadik személyekkel szemben kizárólagosnak tekintendő, amely kiterjed az egész ingatlanra, és amelynél fogva az ingatlan birtokából a feleségen kívül más mindekit kizárhat, téves; nálunk ugyanis a házastársak vagyoni viszonyai tekintetében a női szabadvagyon, vagyis az elkülönítési rendszer elve van érvényben, amelynél fogva a feleség a saját vagyonáról, amennyiben azt hozományul le nem kötötte, — szabadon rendelkezhetik; — a férjnek a nő vagyonában külön meghatározás nélkül sem rendelkezési, sem kezelési jog nem illeti. Érvényesül ez az elv a közös osztatlan vagyon birtoklása tekintetében is; — felperest tehát azon az alapon, hogy feleségével házasságban együtt élt, a közös tulajdonukat tevő és osztatlanul közösen birtokolt ház és belsőség kizárólagos birtokosának tekinteni nem lehet. A felperes felesége a per tárgyát képező ház felelő részének tulajdona és birtoka felett való rendelkezési jogát el nem vesztvén, azt érvényesen ruházhatta át a felperes hozzájárulása nélkül is alperesre, aki a kérdéses ingatlan felelő részének birtokát az előbbi birtokostól érvényesen szerzvéen meg, vele szemben fel-

peres sommás visszahelyezéssel olyan módon, hogy az egész ingatlan kizárólagos birtokába helyeztessék, nem élhet. (Curia 1918. márcz. 7. P. II. 6851/917. sz.)

77. Felperes a keresetbe csatolt közjegyzői okiratban arra kötelezte magát, hogy az alperesnek házasságuk felbontásától kezdve havonként 200 korona nőtartást fizet, amely kötelezettsége megszűnik akkor, ha alperes újból férjhez menne. Az okiratban tehát a felperes tartási kötelezettsége az újabb férjhezmenetel esetét kivéve semmi más feltételtől függővé nem tétetett; a házasság felbontása után pedig a volt házfelek nem kötelezhetők arra, hogy a csupán a házassági viszony fennállásához kötött házastársi kötelezettségeket egymás irányában teljesítsék, s ennél fogva az elvált nő hitvédelmi hűségét volt férjével szemben megőrizni nem köteles; és így az, hogy a házasság felbontása után törvénytelen gyermeket szült, egyéb bizonyító adat hiányában a fesslett életmódra következtetést vonni nem lehet, a tartásra tehát érdemtelenné nem vált. (Curia 1918. febr. 14. 5553. sz.)

78. A közszerzemény kiszámításánál nem számítható fel teherként sem a temetési költség, sem az örökösödési illeték, mert ezek nem a közszerzemény, hanem a hagyatékot, illetve az örökösöket terhelik: akik azokat örökségeik arányában, annak visszatéríteni tartoznak, aki azokat helyettük kifizette. (Curia 1918. márcz. 5. P. V. 9437. sz.)

79. Nincs oly jogszabály, amely akként rendelkezne, hogy az egyik házastárs által a másik házastársnak kizárólagos használatra átengedett családi ékszerek és ruhaneműek akkor sem vonhatók el a használatától, ha ez a házastárs a használatot megengedő házastársát elhagyja. — Valamely jogi fogalom jellegének meghatározásánál nem a felek által használt puszta elvezetés a döntő, hanem azok a tényező elemek az irányadók, amelyek az illető jogi fogalmat megalkotják; vagyis azok a tények, amelyek a jogi fogalom jogi minősítésének alapjául szolgálnak. A m. kir. Curia elfogadta a felebbezési bíróságnak azt a jogi álláspontját, hogyha a 8000 koronát alperes kifejezetten hozományul kapta volna is, annak ettől a jogi természetétől saját tényeivel maga eltekintett, ami által az hozományi jellegét elvesztette és a felperesnek külön vagyonává vált. — A házassági viszony fennállása a házastársat nem gátolja abban, hogy különvagyonára vonatkozó igényét érvényesítse oly külön vagyonára nézve, amelynek azonossága kétségtelen. (Curia 1918. márcz. 12. 7022. sz.)

Közlemények.

A Magyarországi kir. közjegyzők országos egylete f. évi márczius hó 17-én tartotta meg *Szabó Albert* budapesti kir. közjegyző elnökletele alatt folyó évi rendes közgyűlését.

Elnök előterjesztésében, miután megemlékezett a közjegyzői kar egyik vezető tagjának, Rupp Zsigmondnak elhunytáról, ismertette az egyletnek az elmúlt évben kifejtett működését és különösen azon felterjesztéseket, melyeket a kormányhoz a közjegyzői állás a képviselőséggel való összeférhetlenségnek megszüntetése, a hagyatéki ügyekben a leltári becsértékek felemelése és a vasúti menetjegyekre adandó kedvezmény tárgyában tett.

Dr Szécsi Ferenc főtitkár a következőkben terjesztette elő évi jelentését:

A múlt esztendőben a háborus viszonyok az egylet tevékenységénél is még mindig éreztették hátráltató hatásukat, annyira, hogy a vezetőség és a központi bizottság működéséről vajmi kevés a beszámolóval.

Azonban ennek az abnormális okai mellett ezáltal is meg kell állapítani azokat a régi, már az unalomig emlegetett és panaszolt okokat is, melyek állandó kerékkötői annak, hogy az egylet rendeltetésének megfelelhessen.

Ezen okok közt még mindig első helyen áll az annyira sajnálni való indolentia, mely karunkban még a mindnyájunk érdekeit érintő kérdéseket illetőleg is általában észlelhető és mely többek közt abban a szinte érthetetlen közönyben is nyilvánul meg, mellyel kartársaink nagyrésze egyletünk hivatása s főrevései iránt viselkedik.

Az érdeklődésnek ez a szinte érthetetlen hiánya természetesen sok tekintetben akadályozza egyletünket abban, hogy feladatait kellően teljesíthesse és annál feltűnőbb, mert igazán mindenképen kézenfekvők azok a momentumok, melyek az egylet létjogát igazolják, még pedig annyira, hogyha ilyen szervezetünk nem volna, azt karunk és intézményünk érdekében okvetlenül létesíteni kellene.

Ezzel szemben kartársaink nagyrésze, sajnos, nem veszi kellően tekintetbe, hogy egyletünk a hazai közjegyzői kar egészének erkölcsi és anyagi érdekeit képviselni hivatott egyetlen országos szerve, mely nemcsak egyetlen szaklapunk megjelenéséről gondoskodik, hanem arra a fontosságában melőzhetetlen szerepe is van hivatva, hogy a kamaráknak, mint bár hivatalos, de területileg korlátozott hatáskörű autonóm szerveinek közt való egyébként technikai tekintetben is megnehezített bürokratikus érintkezését kollegiális alapon megkönnyítse, a hivatalos kereteken kívül álló kezdeményezésnek és egyöntetű keresztlítvételnek alkalmát s teret adjon és az egész magyar közjegyzői kar egységes képviseletét kifelőlésére juttassa.

Ezen feladatainak az országos egylet, magánjellegű daczára, ilyen üdvös eredménnyel felelhet meg, ámdé természetesen csakis abban az esetben,

ha egyesítő hivatásának teljesítésénél elsősorban a kamarák vezetőségei — a tárgyaltan hatásköri féltékenykedés kikapcsolásával — jóindulatú s tevékeny belátással támogatják.

Egyletünk központi bizottságában az összes kamarák képviselve vannak és — hogy csak egyet említsünk — oly esetekben, amikor a közjegyzőségre tartozó fontos ügyekben feltétlen elsőrendű érdekünk, hogy az igazságügyi kormány elé az egész közjegyzői kar egységes állásfoglalása jusson, már csak arra is, hogy az egyes kamarák esetleg eltérő véleményeit közvetlen, személyes eszmecsere útján lehessen összeegyeztetni, az országos egylet van hivatva kellő módot és alkalmat nyújtani.

Ezzel annak a jogosult visszatetszést és, sajnos, egyenetlenséget kellő, de mégis folyton megújuló lehetetlen helyzetnek is könnyen elejét lehetne venni, hogy olyan, mindnyájunkra nézve életbevágó fontosságú javaslatoknál, melyekkel egyes kartársak ministeriumi megbízásból foglalkoztak, az illető elabórátumok alapos megismerése és az azokhoz való hozzászólása a kar tagjainak zömére nézve legtöbbször meg van nehezítve, sőt lehetetlenné van téve.

A sérelmes viszásságok megszüntetése és az országos egylet tulajdonképeni rendeltetésének visszaállítása minden nehézség nélkül megvalósíthatna annak az indítványnak a keretében, melyet jelentésettevő a közgyűlés előtt megokolni fog.

Ennek a javaslatnak az elfogadása az egyleti alapszabályok megváltoztatását tenné szükségessé, de a várt eredmény természetesen csak úgy hozná meg, ha az egyleti életnek olyatén gyökeres reformálásával járna, melynek csakis a kari összetartozóság és együttérzés tartós felébredése adhatna tartalmat és életet.

Azt pedig, hogy az épp most, amikor előreláthatólag nagyjelentőségű elhatározások előtt állunk, karunkra és intézményünkre nézve mit jelent, főlegesen bővebben magyaráznom.

Az a körülmény, hogy a jelen viszonyok folytán előállott közlekedési s egyéb nehézségek az említett javaslat s a kapcsolatos egyleti reform megvalósítását ezidő szerint alig tennék lehetővé, ezen terveknek az okból való elvetésére okul nem szolgálhatna, mert a normális viszonyok beálltáig eltelő időt az alapos előkészítésre lehetne felhasználni.

Az egyleti központi bizottság folyó tevékenységéről való beszámolásnak ismét sérelmes nemtörődömségről kell megemlékezni, még pedig arról a már szinte rendszerré vált eljárásról, hogy az igazságügyi kormányhoz intézett felterjesztéseink, sürgetések daczára, legtöbbször elintézés nélkül akként tételnek félre, hogy még a negatív eredményről sem értesítettünk. Valóban ideje volna már olyan eszközök érvelés igénybevételéről gondolkodni, melyek végrehalására véget vetnének ennek a sérelmes, nemcsak szabályellenes, de karunk érdekeit károsító, tekintélyét sértő állapotnak.

Ezt a helyzetet tán alig teszi elviselhetőbbé az a körülmény, hogy mikor nagyjelentőségű ügyekben tett felterjesztéseink az épp panaszolt elbánásban részesültek, éppen csak arra az egy felterjesztésünkre kaptunk, még pedig most is csak ideiglenes választ, melyben a gépirás alkalmazhatóságára nézve tettünk hat esztendővel ezelőtti kérdést; a ministeri leirat különben azt a mostani viszonyok közt különösen időszerű felhívást intézte az egylethez,

hogy a gépiráshoz használható okmánypapirokból és festékszalagokból mintákat mutasson be.

Dr. Puskás Béla kiskunfélegyházi kártársunk indítványára és az egyleti központi bizottság megbízásából, az egylet titkára a közjegyzőségnek az igazságügyi kormány programjába felvett reformja tárgyában, az egylet közlönyében is megjelent emlékiratot dolgozott ki, melyet személyesen adott át az igazságügyminiszternek, aki karunknak előszóval is részletesen kifejtett óhajait jóindulata biztatással vette tudomásul.

Dr. Rónay Károly egyleti alelnök indítvány folytán az egylet a közjegyzőknek országgyűlési képviselőkké való megválaszthatósága tárgyában 1908. évben beadott felterjesztés felelevenítésével, az új választójogi törvényjavaslat napirendre kerülése alkalmából, az igazságügyi kormányhoz újabb emlékiratot intézett, melynek elintézéséről határozat szintén nem érkezett.

Az országos egylet dr. Vázsonyi Vilmos igazságügyminisztert hivatalbárlése alkalmából írásban fűdőzölte.

Az örökösödési illeték reformja tárgyában, a központi bizottság megbízása folytán, egyleti titkár, a közjegyzői érdekek kelte tekintetbevétele végett, a pénzügyminisiteriumban folyt előmunkálatoknál intervenniált.

Ugyancsak az igazságügyi kormányhoz juttatott, de válasz nélkül maradt beadványok számát szaporítja az a felterjesztés is, melyet a hagyatéki ingatlanok becslje tárgyában, az egylet 1917. évi február 25-én megtartott közgyűlés határozatából jelentéstevő titkár kidolgozott és személyesen nyújtott át s sürgetelt meg föbbbizben az igazságügyminisiteriumban.

Valóban röstelkedéssel kell mindig újból megállapítanunk ezeket a folyton megújuló, jogos megütökzést kelte eseteket, melyek megismétlődését — a már említett erélyes felszólaláson kívül — az lenne hivatal megakadályozni, ha jelentéstevő jelzett javaslatainak elfogadásával, a kapcsolatos reform országos egyletünknek kifeté is az eddiginél fokozottabb stílyhoz és jelentőséghez juttatná.

Ugyanezt a fontos kari érdeket szolgálhatná a reformmal kapcsolatban, az az eddiginél nyomatékosabban, esetleg a kamarák körében megindítandó propaganda is, melynek az volna a czélja, hogy országos egyletünk magában tagokként tényleg az összes magyarországi közjegyzőket és közjegyzőhelyeket egyesítse.

Az egylet taglétszáma volt a mult esztendőben 162, ezek közt 146 közjegyző és 16 közjegyzőhelyettes.

Dr. Pekker Emil indítványára a közgyűlés utasította az egylet megválasztandó központi bizottságát, hogy az új közjegyzői díjtarifája tárgyában az igazságügyminisiterhez felterjesztést intézzen és abban tolmácsolja az egész ország közjegyzőinek kívánságait.

Dr. Szécsi Ferencz utal arra, hogy a budapesti kir. közjegyzői kamara, 1917. évi november hó 25-én megtartott közgyűlésén, dr. Nosz Gyula székesfehérvári kir. közjegyző indítványára határozattal kimondotta, hogy a küszöbön lévő fontos és sürgős, országos jellegű *közjegyzői közügyek ellátására* és különösen az

igazságügyi kormánnyal e téren szükségessé válandó *érinkezésre egy országos és hivatalos jellegű központi szerv* létesítését szükségesnek tartja és ebből folyóan elhatározza, hogy hasonló határozat hozatalára az összes vidéki kamarákat is felkeríti azzal, hogy a központi szervbe minden kamara területéről *2—2 tag* delegáltassék.

Ezen határozatra való tekintettel indítványozza:

1. Határozza el a közgyűlés, hogy annak a kamaraközi delegációnak, melyet a budapesti kir. közjegyzői kamara közgyűlés létesítendőnek kimondott, *gyakorlati megvalósítását az Országos Egylet keretében, az Egylet központi bizottságának megfelelő útszervezése útján* tartja óhajtatandónak; még pedig akként, hogy az így megalakuló szerv elnöki tisztét a budapesti kir. közjegyzői kamara elnöke, másodelnöki tisztét pedig az Országos Egylet elnöke töltse be, tagjai pedig a kamarák kiküldöttjei legyenek, az Országos Egylet központi bizottságának e czétra választott néhány tagjával kiegészítve; az új szerv évi rendes közgyűlését az Egylet keretében, *Budapesten*, rendkívüli közgyűléseit pedig felváltva a *vidéki kamarák székhelyein* tartsa meg.

2. Határozza el továbbá a közgyűlés, hogy az Országos Egylet felkeri kezdeményező budapesti kir. közjegyzői kamarát hogy a dr. Nosz Gyula kir. közjegyző indítványa folytán hozott határozat a jelen javaslat értelmében valóstíttassék meg és evégből a társ kamarák hasonló hozzájáruló határozatok hozatala iránt megkerestessenek, valamint aziránt is, hogy jelen javaslatban foglalt megvalósítására alakítandó *előkészítő bizottságba* megbízottakat küldjenek ki.

3. Határozza el a közgyűlés, hogy az Ors. Egylet vezetősége az *egyleti alapszabályoknak* jelen indítvány folytán szükségessé válandó *módosítása* iránt intézkedjék, valamint aziránt is, hogy a kamarák vezetőségeivel egyetértve, a jelen javaslat elfogadása s megvalósítása esetén odahasson, hogy az igazságügyi kormány a létesítendő alakulás *országos jellegének tudomásul vétele* mellett a közjegyzői intézményt és kart érintő kérdésekben a kamarákon kívül, a létesítendő új szervezlet is érintkezésbe lépjen.

4. Határozza el végül a közgyűlés, hogy az Országos Egylet vezetősége a kamarák és az Egylet megbízottaiból alakítandó *előkészítő bizottság* mielőbbi megalakítása és egybehívása tárgyában a budapesti kir. közjegyzői kamarával érintkezésbe helyezkedjék

A közgyűlés ezen indítványt egyhangúlag elfogadta és a központi bizottságot megfelelő eljárásra utasította.

Az ujonnan megalakítandó központi bizottság tagjaiul 3 évre megválasztottak: Baditz Lajos, dr. Charmant Oszkár, dr. Cotty Géza, dr. Galánffy János, dr. Halász László, dr. Holtscher Szigfrid, dr. Janits Imre, dr. Kovaliczky Elek, dr. Körössy Bertalan, dr. Madarász István, dr. Pekker Emil, Plausich Mátyás, Puskás Béla, dr. Róth Zsigmond, dr. Rónay Károly, Szabó Albert, dr. Szécsi Ferencz, dr. Teőke Béla kir. közjegyzők, dr. Kepes János, dr. Lázár Ferencz, dr. Sümei László kir. közjegyzőhelyettesek.

Váltóóvás. A m. kir. ministeriumnak 1918. márczius 25-én kelt 1273/1918. M. E. számú, az e tárgyban eddig megjelentekhez teljesen hasonló rendelete szerint: 1. az 1917. december 31. napja után 1918. április 2. napjáig bezárólag lejárt váltók stb. tekintetében óvársra egyáltalán szükség nincsen (a mégis felvett óvás költségeinek megtérítése is csak akkor követelhető, ha a váltó 1918. április 15-ig óvatoltatott); 2. az 1918. április 2. után 1918. július 1. napjáig bezárólag lejárt váltók stb. tekintetében az óvási határidő 1918. július 15. napjáig bezárólag meghosszabbíthatik.

Közjegyzői helyettesi gyakorlat. A m. kir. ministeriumnak 1456/1918. M. E. számú rendelete, mely az egységes bírói és ügyvédi vizsga s a gyakorlati bírói vizsgálat tekintetében, valamint az ítélőbírói és az ügyvédi képesítéshez s a kir. közjegyzői helyettesi alkalmazáshoz megkívánt gyakorlat tekintetében a háború következtében szükséges könnyítések újabb megállapításáról rendelkezik, 6. §-ában kimondja, hogy azoknál, akik a háború ideje alatt akár a gyakorlati képesítő vizsga letétele előtt, akár azután katonai szolgálatot teljesítettek vagy azzal egy tekintet alá eső állapotban voltak, az ítélőbírói és az ügyvédi képesítéshez az 1912: VII. t.-cz. 1. és 2. §-a, valamint az 1914: XXXV. t.-cz. 1. §-a értelmében megkívánt két évi utólagos joggyakorlat (szolgálat vagy működés) idejébe egész terjedelmében be kell számítani azt az időt, amelyet a vizsgára bocsátáshoz megkívánt három évi joggyakorlati időn (1. §) felül, még pedig akár a gyakorlati képesítő vizsga letétele előtt, akár azután, tényleges joggyakorlaton vagy a háború ideje alatt teljesített katonai szolgálatban vagy ezzel egy

tekintet alá eső állapotban töltötték. Ezen § rendelkezései a kir. közjegyzői helyettesé alkalmazáshoz az 1886: VII. t.-cz. 5. §-ának c) pontjában megkívánt gyakorlat tekintetében is irányadók, úgy azonban, hogy a helyetteséghez a vizsgát megelőző egy évi vagy ezt követő fél évi közjegyzői gyakorlat vagy a vizsga letétele után kitöltött egy évi bírói, kir. ügyészi vagy ügyvédi gyakorlat kimutatása mindenesetben szükséges.

Wienben felvett közjegyzői okirat. L. L. wieni cs. kir. közjegyző előtt Wienben felvett adóssági nyilatkozat, — tehát külföldi közokirat — alapján a törvényszék a végrehajtást elrendelte. A budapesti kir. ítélőtábla a végrehajtási kérvényt elutasította, indokul a többi között azt hozván fel, hogy Wienben felvett közjegyzői okirat alapján közvetlenül a magyar bíróságnál végrehajtást kérni nem lehet, hanem az illetékes osztrák bíróságnál kell a nemzetközi szerződésnek megfelelő s a magyar bírósághoz intézendő megkeresést kieszközölni.

A Holttanyilvánítási eljárásról az igazságügyministeriumban új rendelet készül, melynek tervezete véleményezés céljából a közjegyzői kamaráknak is megküldetett. A rendelet eszerint ezen ügyeket továbbra is a törvényszéknél hagyja, pedig semmi akadálya sem volna annak, hogy ez az eljárás, mely egyébként is okirati alpra van fektetve, a kir. közjegyzőkre bizassék. Igazságügyi szervezeti politikánknak iránya ugyanis az, hogy a közjegyzői intézményt az eddignél tágabb körben állítsuk be igazságszolgáltatási feladatok teljesítésére és semmi akadálya nem lehet annak, hogy holttanyilvánítási ügyekben az egész felhívási eljárásnak lefolytatásával kir. közjegyző bizassék meg. Az eljárásnak mérsékeltlen megállapítandó díjazását az érdekeltek, amennyiben vagyonnal bírnak, szívesen viselnék, oly esetekben pedig, amikor a kérelmező nyilvánvalóan szegény, vagy pedig a felhívást árvaszéki ügyész, vagy anyakönyvi hatóság indítja meg, a kir. közjegyző eme működéséért a kir. kincstártól nyerne általánosan, vagy más módon megfelelő kárpótlást. Ezzel és hasonlókkal (pl. Ház. törv. 77. § a) és b) esetében a kötelező végzés kibocsátása) igazán alapot lehetne teremteni a kir. közjegyzőségek szaporítására, míg ennek reális bázis nélküli foganatbavétele talán sokaknak tetszetős lehet, de nem kívánatos eredményekre is vezethet.

Tíz új közjegyzőség az országban. A m. kir. igazságügyminister Aradon, Kolozsváron, Nagyváradon és Temesváron harmadik kir. közjegyzői állást; Békéscsabán második kir. közjegyzői állást és Nagykállón, Nagykátán, Orsován, Sajószentpéteren és Salgótarjánban új közjegyzőségeket rendszeresített.

Személyi hírek. *Dr. Beszkid István* nagyszöllősi közjegyző Érsekujvárra, *dr. Déchy Aladár* körmöcsbányai kir. közjegyző Besztercebányára, *dr. Kántor Győző* ilosvai kir. közjegyző Nagyszőlősré, *Belcsák László* lévai kir. közjegyző Breznóbányára, *dr. Belcsák Sándor* breznóbányai kir. közjegyző Lévára, *dr. Nádosy Gábor* tatai kir. közjegyző a Budapesti fő- és székváros VII. kerületébe, e kerületnek az Erzsébet-körúton túl fekvő külső részére újonnan rendszeresített kir. közjegyzői állásra, *dr. Barcs Béla* kisvárdai kir. közjegyző a Budapest fő- és székváros V. kerületébe, *Horovitz Jakab* marosludasi kir. közjegyző Kisvárdára, *dr. Paár Lajos* nagyigmándi kir. közjegyző Tatára, *dr. Gröber Aladár* hatvani kir. közjegyző Gyöngyösre, *dr. Schreiber Miklós* naszói kir. közjegyző Kolozsvárra, *dr. Haldász Ákos* marosillyei kir. közjegyző Nagyváradra, *Weisz Bernát* bártfai közjegyző Békéscsabára, *dr. Fabinyi Leo* nagyözcei kir. közjegyző Nagykátára és *dr. Nagy Béla* élesdi kir. közjegyző Temesvárra helyeztettek át. — Kir. közjegyzők kinevezettek: *Polereczky Kálmán* sátoraljaujhelyi kir. közjegyző-helyettes Tokajra, *dr. Band Lajos* budapesti kir. közjegyző-helyettes a Budapest fő- és székváros VI. kerületébe, e kerületnek a Teréz-körúton túl fekvő külső részére, *dr. Hajós Béla Ödön* budapesti kir. közjegyző-helyettes a Budapest fő- és székváros V. kerületébe, e kerületnek a Lipót-körúton túl fekvő külső részére újonnan rendszeresített kir. közjegyzői állásra, *dr. Sámeghi László* budapesti kir. közjegyző-helyettes Budapest fő- és székváros I. kerületébe, *Hennyei László* csongrádi kir. közjegyző-helyettes Vágsellyére, *dr. Kiss Péter* bajai kir. közjegyző-helyettes Tekére, *dr. Szabó István* aradi kir. közjegyző-helyettes Békésre, *dr. Tóth Aladár* budapesti gyakorló ügyvéd, szkv. honvéd huszárszázados Gödöllőre, *dr. Sterner Artur* trencsényi kir. közjegyző-helyettes Körmöcsbányára és *dr. Baruch Hugó* abrudbányai közjegyző-helyettes Abrudbányára. — Elhaláloztak: *Nagy József* czellőmölki és *dr. Leidl Emil* gyöngyösi kir. közjegyzők.

Hadmentes, magyar, németül és szerbül beszélő nagypraxisu ügyvéd **közjegyzőhelyettesi** állást keres a fővárosban, vagy nagyobb vidéki városban. Címe a kiadóhivatalban.

Gyakorlott jogász, aki az osztrák magánjogban is jártassággal bír, fizetéssel és teljes ellátással délvidéki közjegyzői irodában alkalmazást nyerhet. Fizetés megállapodás szerint. Ajánlatokat „Gyakorlott jogász” jelige alatt a kiadóhivatal továbbítja.

Egy éltesebb, magyarul és németül beszélő, hosszabb idő óta közjegyzői irodában alkalmazásban levő **segéd** alkalmazást keres.

Szíves megkereséseket Schleinig Lajos, Baja, Kilyó-utca 9. szám alá kér küldeni.

A karánsebesi kir. közjegyző állandó helyettes mellé a román nyelvet is bíró, jó írásu hadmentes gyakorlott irodakezelő segédet keres. Kimerítő ajánlatot fizetési igények közlésével kér.

Kir. táblabíró, járásbíróság vezetője **közjegyző-helyettesi** állást keres a fővárosban. Cím a kiadóhivatalban.

A gödöllői kir. közjegyző hagyatéki ügyek önálló tárgyalásában jártas állandó helyettesét, esetleg teljes közjegyzői praxissal bíró jelöltet vagy segédet keres. Eddigi működést, életkort stb. tartalmazó ajánlatok **dr. Tóth Aladár** kir. közjegyző címére Budapest, IV., Sütő-utca 2. szám alá küldendők.

A törökkanizsai kir. közjegyző a közjegyzői teendőiben gyakorlattal bíró segédet keres.
